

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bul. Rex Ferdinand (József főherceg-ut) 2. Telefon: 151. Sürdőncím: Közlöny, Arad. Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona, kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Elfizetési árak: évente 1080, félre 540, negyedévre 270, havonta 90 Lej. Külföldre havonta 50 Lej fel több. Ezves szám 5 Lej. Vasárnap 6 Lej. (Bucurestiben 50 ban felár.) Hirdetések tartja szerint. ::

XLVI. évfolyam, 149. szám

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF

Szombat, 1931. július hó 5

A fatalista Arad

Vannak fatalista városok. Amint a sorsülözött ember bele szokott nyugodni a bajok sorozatába, amelyek üldözik őt, úgy vannak a sors mostoha keze alatt összetört városok is, melyek már nem várnak, nem remélnek semmit. Arad fatalista város. Impériumok változtak, kormányok jöttek, kormányok mentek, időnként egy-egy miniszter is ellátogatott hozzánk, de Arad mindig mostohagyermek maradt. A régi világban Nagyvárad halásza és előlünk a közintézményeket. Most Temesvár. Valami sajátos átok fekszi meg városunkat. Nekünk soha sem volt igazi protektorunk, igazi pártfogónk, mi mindig az ország hamupipókéi maradtunk.

Valami bekötött szemű véletlen egykor mégis Aradra hozta a Vasuti Üzletvezetőséget. Ez az intézmény némileg centrális jellegű és egy kis gazdasági vérkeringést ad az városnak. Kezdetben bérelt helyiségben voltak az üzletvezetőség hivatalos szobái, majd felépült a Béla-téren a hatalmas kiterjedésű, pompás üzletvezetőségi palota, ahova beleépítettek mindent, ami a modern vasutigazgatáshoz szükséges. Azt kellett hinnünk, hogy ezzel véglegessé vált az üzletvezetőség helye Aradon. Nem így történt. Temesvár, ez a falánk szomszéd, mely férdig gázol a közintézmények áldásaiban, elirigyelte Arad egyetlen gyermekét: a Vasutigazgatóságot is. Megindult Temesvár befolyásos támogatóinak hadjárata Arad ellen. És mi, akik mindig gyengék voltunk az offenzívában, gyengéknek bizonyultunk a védekezésben is. Temesvár evőzött. Az aradi üzletvezetőség gyönyörű palotája kong az ürességtől, míg odaát millió bérösszegeket fizet alkalmatlan helyiségekér: a vasut.

Temesvár falán bele is betegedett volna, ha nem lesz kormányzósági székhely. De mivel lenni akart, hát lett. A bánáti kormányzó újabb súlyos értékű protektor lett. Nekünk, aradiaknak pedig, majdnem örülni kellett, hogy csak a vasutigazgatóságot vitték el és nem a vasuti síneket is. Mert ha a nagybefolyású temesvári urak úgy akarnák, akkor nekünk gyalog kellene járni Bucurestibe is. Szerencsére Temesvárott nem sokat tartanak az aradi hatóságok bucaresti-i utazásairól, mert látják, hogy ezek ott úgy sem tudnak kiharcolni semmit.

A közelmúlt napokban illuztrális vendégek jártak Aradon. Maga a király és két ízben Iorga miniszterelnök. A pályaudvaról való bevonulás utja mindkét ízben elvitet a Béla-téri nagy palota előtt, de Aradon észébe nem jutott sem a prefektusnak, se a polgármesternek fölhívni a miniszterelnök figyelmét arra a nagy igazságtalanságra, amely a Béla-téri palota körül lejátszódott. Pedig meg vagyunk győződve, hogy egy nyomatékos figyelmeztetés elegendő lett volna rá, hogy a miniszterelnök észrevegve azt a pazarló játékot, amelyet itt politikus gyerekek rendeztek. Az új rezsim az egész vonalon takarékoskodni készül. Hiszen már arról is szó van, hogy felére szállítják a tisztviselők fizetését. Nem sok argumentumot kellett volna felsorakoztatni, hogy Iorga megértse, miszerint itt nem csupán Arad városával történik méltatlanság, hanem könnyelmű gazdálkodás folyik a közvagyonnal is.

A véletlen, mint mai lapunkban olvasható, napirendre hozta Arad és Temesvár harcát a vasutigazgatóság körül. Temesvárott már nincs tartományi kormányzó. Arad képviselője pedig a földmívelésügyi miniszter lett. Ha hatóságainkban csak egy parányi életrevalóság van, most visszahozhatják a vasutigazgatóságot Aradra.

„Ugy kezelnek bennünket, mint a rabszolgákat”

A történelmi „Százaskbizottság” összeült Kolozsváron — Vaida Sándor feltűnéskeltő nagy beszéde — „Mi a magyarok idején nem voltunk ahhoz szokva, amit most tesznek velünk” — Budapest több román bíró volt, mint most Erdélyi Bucurestiben — Lázás és izgatott hangulat az ülésen

Maniu lemondását nem fogadták el

Kolozsvárról jelentik: A nemzeti-parasztpárt százask bizottsága ma délelőtt ült össze Kolozsváron és az ülés a késő délutáni órákig tartott. A százask bizottság ülésén Vaida Sándor elnököt, aki megnyitó beszédében hosszas exozét tartott a jelenlegi politikai helyzetről. Éles szavakkal támadta a kormányt és az erdélyi helyzetet ismertette rámutatott arra, hogy itt évszázados fejlődésben ment keresztül a romániaság.

— Az erdélyi eszme mindig az volt — mondotta —, hogy tiszteld a más jogát, de kívánd meg a saját jogod tisztelését is. És ez az eszme kapcsolódott a jelszóval: szabad ember szabad államban.

Történelmi visszaillesztést vet az erdélyi gondolat és az erdélyi szabadság fejlődésére, majd pedig Iorgával polemizál, foglalkozik az erdélyiek elleni támadásokkal és blaszfémianak nevezi azt, amit elkövetnek az erdélyiekkel szemben.

— Mi a magyarok idejében sem voltunk hozzá szokva ahhoz, amit most tesznek velünk. Jelöltjeink nem voltak „voetteitok”, mint most, az urnákat nem lopták el és ha a hatalomhoz kellett segítségért fordulnunk, nem történt még ahhoz hasonló dolog, mint mostan, hogy Bucuresti alvilágából ideküldött agensek csendőrok védelme alatt inzultáljanak bennünket. Ne keltsen elkeseredést bennünk, ha olyan kiváló embert, mint Grigore Gasenca, aki volt miniszter és a Vitéz Mihály-rend lovagja, karhatalom kizozhatott a választások alkalmával? Vagy az, ami Pan Halipával történt? A magyar idők alatt, a szolgabíró, ha ellensége is volt a román parasztnak, megkérdezte attól, ha élése járunk: „Mit akar öreg?” és nem mondta neki azt, hogy „Mai, du te, hai!” (Eredj innen, te!) Nem gyalázat, hogy annak idején Budapestre a Kuriánál több román bíró volt, mint ahány erdélyi most van a bucarestii semmitűszéknél? Magyarországon annak idején nyolc román pénzügyigazgató volt, most pedig hányan vannak erdélyiek? Ketten. De ezek sem maradnak sok ideig.

„Ezt nevezik nemzeti egység kormányának?”

— Ezt nevezik a nemzeti egység kormányának, amely zárva tartja az ajtókat az erdélyiek előtt? Az alkotmány? Az országnak ez az alaptörvénye akadályt képez ennek az improvizált epizód kormányának a szemében, amely az alkotmányt és a törvényeket a saját fantáziája szerint kezeli. Ki respektálja itt a jogokat? Csodálatos, hogy az emberek nem foglalkoznak elkeseredett tervekkel. A kormánynak figyelembe kellene vennie, hogy a szeretetért szeretettel, és a gyűlöletért gyűlölettel szokás fizetni.

— Maniu — mondotta —, aki a lélek rabszolgaságából szabad embereket akart csinálni, követi meggyőződését. Ennek az embernek a lelkében egy tragédia játszódott le. Egy klikk állott az utjában, amely karlistának hazudta magát. Egy kamarilla, amely azt ter-

— Ugy kezelnek bennünket, mint a rabszolgákat — mondja. — Nem tudom, hogy könnyelműség ez, vagy bűn? Azt hiszik, hogy mi nem tanultunk történelmet? Vagy azt hiszik, hogy a mi történelmünk 1918 óta kezdődik? Majd eljönnek azok a történetirók, akik a jelen eseményeit nem kis politikai érdekeknek megfelelően fogják megírni és akik tudni fogják, hogy milyen része volt Erdélynek és a Bánságnak az egyesülésben.

Kijelenti, hogy nem sirni kell, de harcolni úgy, mint ahogy máskor is harcoltak az erdélyiek a román nemzet jogaiért.

— Amikor az egyesülésről beszélnek, a regátiak azt mondják, hogy a mi lelkiünk idegen a román lélektől, hogy regionalisták vagyunk és hogy Budapestre gravitálunk. Ezeknek csak azt mondhatom: Uram, bocsásd meg bűneiket, mert nem ismerik multunkat, nem ismerik lelkünket.

jesztette Romániában, hogy a király az ő szavára hallgat. Egyedül Duca viselkedett becsületesen, aki bevallotta tévedését. Iorga a király köpenye mögé bujik és minden cselekedeteért mintegy a királyt teszi felelőssé.

— Amikor a forrongó tömegek találkozni fognak a törvények legfelsőbb örének akaratával, akkor majd Maniu visszajön.

Ezután Pop C. István határozati javaslatot olvasott fel, amely szerint az erdélyrészi tagozat nem fogadja el Maniu lemondását és az ügyek ideiglenes vezetésével mint alelnököt Vaidát bizza meg. A határozati javaslatot nagy lelkesedéssel tette magáévá a százask bizottság, amelynek ülése rendkívül izgatott hangulatban, közbeszólásoktól tarkítva zajlott le és amely határtalan lelkesedéssel vallott színt Maniu mellett.

Diszkvalifikálták Ducát

A liberálistpárt elnöke nem hajlandó lovagias elégtételt adni — Bratianu György gyávanak nevezi Ducát

Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy Bratianu György segédei tegnap levelet intéztek Ducához, a liberális párt elnökéhez, amelyben tudatják, hogyha 24 órán belül nem mutatkozik hajlandónak a fegyveres elégtétel megadására, úgy diszkvalifikálni fogják. Ma télt le a 24 órás határidő és Sutu tábornok, Bratianu egyik segéde levelet írt megbízójának és közölte, hogy Ducát a segédek diszkvalifikálják, mert a felhívó

levélre választ sem adott. Duca volt miniszter ma nyilatkozik és kijelenti, hogy a diszkvalifikálás egyáltalában nem érdekl. A párbaj, a lovagias elégtétel fogalma töle távol áll és nem törődik azzal, hogy Bratianuék micsoda következtetést vonnak le a becsületügyl kódexből. Bratianu György lapjában, a „Miscarea”-ban cikket írt, amelyben hevesen támadja Ducát és gyávanak nevezi a liberális párt elnökét.

Reinhart Gyula beszél arról a négy évtizedről, amit eredményes munkával töltött el Aradon —

Vasárnap este ünnepli Arad társadalma a 65 éves Reinhart Gyulát —
Érdekes képek a jubiléus életéből — Gróf Tisza István terve — Hogyan alakultak meg az aradi iparos-intézmények?

Az aradi Iparos Otthon előcsarnokában egy bronzszobor van, amely egy kecskeszakállas, karakterisztikus fejet ábrázol és amelynek talapzatán két szó olvasható: **Reinhart Gyula**. Egyszerűen csak ennyi. És semmi több. Mert ennyi elég ahhoz, hogy az emberben önkéntelenül felsorakozzanak azoknak az alkotásoknak a nevei, amelyekhez szorosán hozzá fűződik: az Ipartestületek Országos Szövetsége, az Iparos Otthon, az Iparosok Hitelszövetkezete, az Iparosok Aggmenháza és az, amit hirtelenben nem lehet felsorolni, de amit egy szóval eredményes gazdasági és kulturális munkának szokás nevezni.

Ez az ember, Reinhart Gyula, ma, vasárnap ünnepli 65-ik születésnapját és természetesen, hogy ebből az ünneplésből Aradváros iparos társadalma, de Arad társadalmának egyetemessége is kikéri a részét. Arad iparossága vasárnap este Reinhart Gyula tiszteletére nagyszabású ünnepséget rendez az Iparos Otthonban és ez alkalomból 65 levélből álló babérágat fognak az ünneplőknek átadni. Az ünnepséget társasvacsora követi az Iparos Otthon kerthelyiségében.

Kettős jubileum

A vasárnapi dátum érdekességét növeli az is, hogy az egyuttal kettős jubileumot is jelent, mert Reinhart Gyula ekkor ünnepli közeleli működésének negyven esztendősi jubileumát is.

A munka emberével talán legstílusosabb ott csinálni, intervjút, ahol munkásságának egy részét kifejtette: az üzletében. Amikor felteszük a kérdést, hogy talán néhány emléket erről a négy évtizedről, elgondolkozik. A munkában eltelt napok sorából nehéz kihámozni az érdekesebb eseményeket, emlékeket. De talán mégis.

— Egy érdekesebb esemény jut eszembe. — Kezdte — amit Tisza Istvánnak egy tervével kapcsolatban mondhatok el. Akkoriban nagy propagandát fejttem ki Tisza megválasztá-

sának érdekében. A munkásbiztosító pénztár reformálását ő hozta napirendre és az erre vonatkozó tervet Szterényi József készítette el, aki ekkor még nem volt báró. A tervezet bevezette volna a paritásos igazgatósággal működő munkásbiztosítót. Az iparosságnak ez a terv nem nagyon tetszett és ekkor kihallgatást kért Tisza Istvántól és másfél óra hosszat tárgyaltam vele a munkásbiztosítóról. Azt akarta ugyanis, hogy a munkásbiztosítót bizzák teljesen a munkásságra. Válassza meg a munkásság vezetői közül azokat, akik a munkásbiztosító élén álljanak.

Reinhart legújabb alkotása

„Akkor jobban fognak tudni vigyázni a munkásbiztosító vagyonára — mondta Tisza — és nem lesznek bizalmatlanok a vezetők iránt.”

Ez a terv azonban nem valósult meg. Később azután bekerültem a munkásbiztosító igazgatóságába és ekkor meggyőződtem arról, talán jó is volt, hogy nem lélt valóság a tervből.

Ezután pedig legújabb „gyermekéről”, az Iparos Otthonról beszél, amelynek megalakulása szinte romantikus körülményekhez fűződik.

— Az Iparos Otthon — mondja — annak köszönheti létét, hogy 1922-ben egy iparost találtak meglagya a Holtmaros partján. Ez tett gondolkodóvá, hogy ilyenek mégsem szabadna-

Borzalmas villamos-szerencsétlenség öt halottal

Két villamos összeütközött — öt halott, számos sebesült

Bécsből jelentik: Ma délelőtt nagy vasuti szerencsétlenség történt Perchtoldsdorf mellett. A mödlingi villamosvasut utasokkai megrakodva, nagy sebességgel közeledett Perchtoldsdorf felé, amikor egy váratlan kanyarulatnál egy másik szerelvény bukkant elő. A villamosvasut irányítója fékezett, de ekkor már késő volt, mert a szerevény bele-

megettörténie. Először nem is tudtam, hogy hogyan mozdítsam meg az iparosok áldozatkészségét. Először egy bálát rendeztünk, amelyből 20 ezer lej gyűlt össze. Az otthon célja tulajdonképpen az volt, hogy gondoskodjunk az öreg iparosokról és hogy növeljük az iparosok közötti szolidaritást. Az Iparos Otthon segítségével csak tíz évi tagság után lehet igénybe venni. Az Otthon megalapításának tíz éve, három év múlva jár le és akkorra, remélem fel fogjuk állítani az Öreg Iparosok Otthonát.

— Hogyan került Aradra az Ipartestületek Szövetsége? — kérdezzük.

Az ünnepeket pedig tovább tervez...

— Az Ipartestületek Szövetsége 1926-ban alakult meg Kolozsváron, azonban nem tudott kellő működést kifejteni. És 1928-ban Aradra helyezték a székhelyét, ahol aztán reorganizáltuk és így sikerült a szövetséget életképesse tenni.

Mindenütt a többes számot használja, mintha ezzel is el akarná törpíteni a saját érdemét.

— Talán a kezdetről valamit? — kérdeztük.

— A közeleli működést, mint az Ipartestület ipari osztályának jegyzője kezdtem. Az első elnökség az iparkamarai alelnökség volt, amelyet hitelszövetkezeti alelnökség követett, míg 1906-ban megválasztottak a Hitelszövetkezet elnökeinek.

Ehhalgat. Végig simítja szakállát, elgondolkozik. Talán négy, munkában eltöltött évtized emlékei vonulnak el a szemel előtt. Négy évtized. És még mindig szívesebben beszél arról, hogy mit fog csinálni, hogy mit tervez, mint arról, ami volt.

szaladt a villamosba.

A villamos kisiklott az összeütközés következtében. Két kocsi felborult. Az utasok között nagy pánik tört ki. A sebesültek kiabálásától hangzott a szerencsétlenség színhelye. Hamarosan megállapították, hogy harmadik utas súlyosan megsebesült, míg ötven halálos áldozatai lettek a vasuti katasztrófának.

Méregkeverők

Mint két óriási felkiáltó jel, úgy emelkednek ég felé a megbocsáthatatlan bűnű tiszazugi arzenes asszonyok bitói, mint Isten felé mutató nagy ujak azok számára, akik megtudnak felledkezni az erkölcsi és jogi világrendről. A tiszazugi arzenes asszonyok bitóinak árnyékában önkéntelen is visszaidéződik a tudomány lapjairól borzalmas büntetteiknek kétszázötven év előtti pontos képmása, amely annak idején Párisban játszódott le s amelyet hasonló indító okainál és történéseinél fogva, joggal nevezhetünk a tiszazugi rémtettek történelmi őseinek.

Az eset főszereplője az akkori idők egyik legragyogóbb szépségű s legelőkelőbb párisi hölgye: Brinvilliers márkiné. Franciaország egyik legelőkelőbb s legvagyonosabb arisztokratájának, D'Aubray grófnak csodálatos szépségű, egész Franciaországban híres leánya. Madelein, aki nemcsak a szépségéről, hanem a kacérságáról is híres volt. Mikor huszéves korában férjhez ment az egyik hasonlóan gazdag arisztokratához, Brinvilliers márkihoz, bizonyos volt, hogy a két nagyvilági, pazarul élő és folyton költsékes ember hamarosan végére fog járni a mesés összegeket képviselő családi vagyonnak. A szép Madelen mellett gyakorta váltakoztak a hűséges lovagok, de csak addig, amíg nem szegődött hozzá Saint-Croix gróf, a délceg katonatiszt, mert attól kezdve Brinvilliers márkiné a leghűségesebb asszony lett — Saint-Croix grófnak.

Brinvilliers márki nem sokat törődött az asszony dolgaival, de nem így gondolkodott a márkiné atyja, akinek erkölcsi felfogása eltért a kor romlott izlésétől. Hogy véget vessen leánya feslett életének, a Bastilleba záratta Saint-Croixt. S ez volt a jóakaratu apa veszte, mert ahogy Saint-Croix kiszabadult, első dolga volt bosszút állni, amire felette kapható volt a gróf

leánya is. Brinvilliersné s a gróf elhatározták a kormányzó eltüntetését és egy napon az öreg ur tényleg váratlanul lehunyta szemeit. Eppen leánya, Madelein volt akkor mellette s rövid ideig tartó betegségében is ő ápolta. Gondosan és szeretettel. A márkiné és szeretője elég ügyesek voltak ahhoz, hogy ne lehessen senkit se gyanuba fogni az öreg ur haláláért. A szerető szívek tehát újra szabadok voltak. Semmi sem akadályozta vidám életüket, csupán pénzüik fogyott rohamos arányokban. Saint-Croix s az asszony újabb tervet eszeltek ki. A márkiné apjának halála felbátorította s további lépésekre ösztönözte.

Volt Saint-Croixnak egy megbízható inasa, Ezt odakölcsönözték a márkiné testvéreinek, aki mellesleg a vagyon másik s nagyobb részének is örököse volt. Az inas hűségesen szolgált a gazdáját s igazán semmi gyanus nem lehetett abban, hogy az új inas felfogadása után pár hónapra a márkiné bátyja is követte atyját. A megmaradt vagyon felett ketten osztozkodtak: a márkiné s még életben levő másik fivére. Ami nagy baj volt, mert a márkinének pénzre volt szüksége. A megbízható, hűséges inas tehát a fivér szolgálatába lépett. Ebben megint semmi különös nem lehet. Mint ahogy az sem lehet különös, hogy a legfiatalabb D'Aubray gróf egy fél év múlva, rövid szenvedés után szintén lehunyta szemeit. A márkiné elgyászolta az örökséget felvette s élt tovább. Saint-Croix gróf vagyona is fogyott, tehát a márkiné szerelme is mindinkább vesztett állhatatosságából. De nem vesztett az arany utáni szomj mohósága. S ezt a két embert folytonos ellenkezéseik, civakodásuk, megunt szerelmük dacára is együtt tartotta. Egész addig, amíg egy szép napon Saint-Croix gróf is hirtelen meghalt. Az orvosok nem tudták megállapítani a halál okát, de nem is sokat kutatták megmaradt vagyonáról leltárt vettek s azok között titokzatos üvegeiről és göröbjeiről is, amelyet

szobájában találtak. Volt ezek között egy ismeretlen tartalmu fehér por is, aminek dobozán csak ennyi volt: Glaser szere. Minthogy azonban nem tulajdonítottak nagyobb fontosságot ennek sem, mint a többinek, ott maradt az is a lomok között.

Pedig valaki számára ez a doboz igen nagy jelentőségű volt. A hűséges inas tudta is ezt. S gyakran jelent meg a márkinénél kisebb-nagyobb összegekért. A márkiné adott is, amíg adhatott, a mind gyakrabban jelentkező szolgának, de a végén már neki sem volt miből adnia. Az inas azonban nagyon hozzászokott már a könnyű uri élethez s feljelentéssel akart magának pénzt kicsikarni a márkinétől. Ez a feljelentés aztán végzetes lett mindkettőjükre nézve. A bíróság halálra ítélte a csodálatos „hűségű” komornyikot. És a fickó a bitó alatt megváltozott. És mindent bevallott. Bevallotta, hogy tudott ura és a márkiné viszonyáról, ismeri a rejtélyes fehér por anyagát és készíti a módiát s hogy úgy a gróf, mint a kormányzó és két fia halálát ez a por idézte elő. És ugyancsak tudott arról is, hogy mielőtt ehhez a módszerhez fordultak volna, a márkiné, mint önkéntes ápolónő, az egyik kórházban szintén sok beteget küldött a másvilágra, amíg kitapasztalták egész precizen e titokzatos fehér por hatását. E vallomás után természetesen a márkinét is lefoglák. Ami elég nagy munkájukba került a hatóságoknak, mert a márkiné külföldre szökött a büntetéstől való félelmében, de a németalföldi háború sorsfordulatai mégis csak az igazság szolgáltatás kezére juttatták. Előbb ő is tagadt. De a bitó árnyékában mindent bevallott. Talán azért is, hogy könnyítsen lelkén s mert így talán könnyebb büntetést remélt odafenn, mint amilyent itt a földön kapott. Mert amíg a bitóhoz vitték, bizony addig is borzasztó kínokat kellett kiállania többszörös gyilkossága miatt. Franciaország egykor legszebb és leggazdagabb asszonyának.

Az aradi üzletvezetőség — visszahelyezés előtt

Nagyjelentőségű fordulat a vasúti üzletvezetőség ügyében. Argetoianu nagy kihatású intézkedése — A pénzügyminiszter költségvetést tervez az aradi és temesvári üzletvezetőség fenntartásáról — Egymillió lej házbér Temesváron — Érvényesül a takarékosági szempont

Zamfirescu vezérinspektor nyilatkozata az Aradi Közlönynek

Már hónapokkal ezelőtt kiperálták Arad testéből a vasutigazgatóságot és azt egy egészen idegen testbe ültették át. Aradtól elvette a magas és kifürkészhetetlen politikai érdek a vasutigazgatóságot és Temesvárnak adta. Sokáig dult az élet-halálharc a két bánati város között, de mint mindig, Temesvár mutatkozott az erősebbnek és hiába voltak a tiltakozások, memorandumok, kamarai interpellációk és személyes intervenciók, elvették az évtizedek óta Aradon levő intézményt, kiürítették a méreteiben impozáns üzletvezetőségi palotát és a hivatalnokok és a polgárság érdekeit nem tekintve, mindent Temesvárra költöztettek át. Arad azonban nem nyugodhatott bele a történetbe, és most a véletlen is segítségére jött ahhoz, hogy az üzletvezetőséget visszakapja.

Argetoianu pénzügyminiszter a napokban bekérte a temesvári vasutigazgatóság fenntartási költségeinek elszámolását, ugyanekkor a volt aradi elszámolásokat is magához küldette és most pénzügyileg vizsgálja át, hogy melyik várost illeti meg az üzletvezetőség, ha pénzügyi szempontból bíráljuk el a helyzetet.

Az Aradi Közlöny munkatársának alkalma volt beszélgetést folytatnia Zamfirescu mérnök, vezérinspektorral, az Aradon maradt kirendeltségek vezetőjével, aki az alábbiakban nyilatkozott:

— Én is értesültem arról, hogy a temesvári igazgatóság elszámolásait Argetoianu pénzügyminiszter magához vette és azokat összehasonlítta a bucaresti-i vezérigazgatóságnál levő régebbi aradi elszámolásokkal. Semmi kétség nem lehet, hogy ez az összehasonlítás Arad javára billenti a mérleget, mert a vasut tulajdonát képező aradi üzletvezetőségi palotát nem lehetett Temesvárra vinni és ott bérelt helyiségben, sokkal alkalmatlanabb viszonyok mellett dolgozik az üzletvezetőség. Temesváron közel egy millió házbért fizet a vasut, azonkívül hatalmas összegekre rugnak a különböző delegálási díjak, amelyeket az Aradon lakó, de

Temesvárra helyezett tisztviselőknek a vasut havonta kifizet.

— Az üzletvezetőség hivatalnokait — folytatta Zamfirescu vezérigazgatóság — minden érzelmi és érdekszál Aradhoz köti, úgy hogy nekünk sem közömbös a vasutigazgatóság sorsa. Azt hittük, hogy az aradi különböző intézmények és hatóságok megragadják az alkalmat, amikor Iorga miniszterelnök Aradon járt és fel fogják hívni a miniszterelnök figyelmét a kihalt üzletvezetőségi palotára. Azonban sem akkor, amikor Iorga a választások előtt, sem akkor, amikor Őfelsége látogatása alkalmával Aradon járt, senkinek eszébe nem jutott, hogy felvegye az üzletvezetőségi palotába, megmossa ezt a modernül berendezett és egy vasut igazgatására minden tekintetben alkalmas épületet, ahol az elsőemeleti távirda-szobából

Bernhard Shaw rejtélyes látogatása a Hortobágyon

A világhírű író Péter és Pál napján meglátogatta a Debrecen melletti nagy pusztát — Nevét beírta a hortobágyi csárda emlékkönyvébe — A titokzatos látogatás csak ma került nyilvánosságra

Debrecenből jelentik: Nagy meglepetést keltett az a hír, amely ma került nyilvánosságra és amely szerint Bernhard Shaw világhírű angol író Péter-Pál napján teljes inkognitóban meglátogatta a Hortobágyot. Pénteken ugyanis kint járt a Hortobágyon Maccartney cambridgei egyetemi tanár, aki Jóó István városi tanácsos és Boczony Sándor polgármesteri titkár kíséretében a világhírű Hortobágyi csárdába ment és ott megtekintette a vendégkönyvet.

Nagy meglepetéssel látta a vendégkönyv június huszonkilencediki napján a bejegyzést: G. B. Shaw és Writlow professzor, a világhírű író

Vizumát
és bucaresti-i ügyét
Sándor Ferenc menetjegyirodája intézi a legelőnyösebben.

közvetlen Morse-vonal van minden vasutvonalra és a bucaresti-i vezérigazgatósághoz. Ha felhozták volna az épületbe, bizonyára gondolkodóba esett volna a miniszterelnök is, hogy szabad-e egy ilyen intézményt megszüntetni?

— A visszahelyezésre most már azért is remény van, mert a temesvári kormányzóság megszűnik és evvel elveszti Temesvár legnagyobb protektorát, aki az áthelyezést kiprovokálta. Még egy érdekes momentumot említek meg — mondta a vezérinspektor. — Mikor Déva látta a nagy harcot, amely Arad és Temesvár között dult a vezérigazgatóság miatt, a kereskedelmi és iparkamarája útján beadvánnyal fordult a közlekedésügyi miniszteriumhoz, hogy Déva kapja meg az igazgatóságot és hajlandó minden anyagi áldozatra, ami egy megfelelő helyiség építésére szükséges. De a közlekedésügyi miniszterium a kérést ab ovo visszautasította, mielőtt egyáltalán gondolkozott volna az ügyről, mert Déva nem fekszik alkalmas helyen a mostani temesvári igazgatóság vonalai szempontjából.

— Azt hiszem — fejezte be Zamfirescu vezérinspektor. — hogy a takarékosági szempont, amely most mindinkább érvényesül, hiszen a tisztviselők fizetésének redukálása is felvetődött, győzni fog és Arad rövidesen visszakapja azt az intézményt, amelyet évtizedekig magának mondhatott. (szom—kár.)

titkára. A korcsmáros elmondta, hogy június 29-én két ur és egy hölgy érkezett a Hortobágyra és aki nevét beírta a vendégkönyvbe, egy középszerű, őszhajú, kecskeszakállas, angolul beszélő férfi volt. Kétséget kizáró módon megállapították, hogy az aláírás a Pygmalion és több világhírű mű szerzőjének kezévé.

Mussolini üdvözlí Bethlen grófot

a magyarországi választások alkalmával
Budapestről jelentik: Debrecen város küldöttsége ma adta át Bethlen István gróf miniszterelnöknek a képviselői mandátumot. A miniszterelnök rövid beszédben köszönte meg a polgárság bizalmát és beszédében a következőket mondotta:

— Nem vagyok és nem lehetek abban a helyzetben, hogy könnyelmű ígéretek tegyek, melyeket nem tudok valóra váltani. Tagadhatatlanul, súlyos gazdasági viszonyokat élünk, azonban remélhető, hogy a tengerentúli akció nálunk is javulást fog előidézni. Addig is, amíg a gazdasági javulás bekövetkezik, komoly munkát kell kifejtetni az ország jövője érdekében!

Az országos választás után egyébként megtizenhét kerületben tartanak pótválasztást, amely azonban a parlament erőviszonyait már nem befolyásolja. Az előző parlament erőviszonyait véve alapul, a kormánypárt és a kormányt támogató pártok hét mandátummal kevesebbet kaptak, míg a szociáldemokraták megtartották 14 mandátumukat.

Mussolini a választások befejezésével hosszú táviratban üdvözölte Bethlen István gróf miniszterelnököt.

Teljes fényt derítenek az aradi feketeszesz-panamára

A központ Temesváron volt. Hogyan leplezték le a szeszpanamát — Taranu pénzügyi vezérfelügyelő nyilatkozata —

Taranu Victor pénzügyi vezérfelügyelő, — mint az Aradi Közlöny jelentette — kedden utazott Bucarestbe, hogy a feketeszesz-ügyben folytatott vizsgálat jegyzőkönyveit személyesen adja át a pénzügyminisztériumban. Taranu vezérfelügyelő ma érkezett vissza Aradra és a következőket mondotta az Aradi Közlöny munkatársának:

— A feketeszesz-üggyel kapcsolatban egyelőre csak annyit mondhatok, hogy teljes világosságot derítettem az egész bünszövetkezetre. Egy véletlenül kezembe került számla nyomán, sikerült az egész visszaélést felderíteni, amelyről annak idején az a hit volt elterjedve, hogy a temesvári Friedmann-

féle szeszgyár követte el. Tény, hogy az adózatlan szesz egy helyről került a különböző raktárakba, szabályszerű bárcákkal ellátva, ugv, hogy a hatósági közegek ott már nem tudták megállapítani, adózatlan szeszről van-e szó, vagy pedig olyanról, amely után az illetéket kirótták. A számlák elnyulnak Aradig, Nagyváradig, azonban a központ Temesvár volt. Hétfőn megkezdtem a további nyomozást, a minisztérium felhatalmazása alapján. Az összes adatok a kezemben vannak és már most kijelenthetem, hogy teljes fényt derítetek a feketeszesz-panamára, hogy a közeli napok érdekes és nem várt meglepetést hoznak ebben az ominózus ügyben.

Szép fehér fogak: Chlorodont

a csodásan üdítő borsmenta-fogpép. Egy tubus ára 20 Lei és 32 Lei.

Az ucca kövezetére vetette magát egy aradi urileány

Najmányi Margit tragédiája — Súlyos idegbaja miatt követte el az öngyilkossági kísérletet —

Agyrázkódást szenvedett Najmányi Margit

Ma reggel hét órakor a mentőket a Teleky-ucca 12. számú házhoz hívták, mert tragikus öngyilkossági kísérletet követett el egy aradi urileány. Ebben a házban lakik évek óta Najmányi Béla volt aradi bírósági végrehajtó özvegye és gyermekei, akik közül a legidősebb leány Najmányi Margit. A leányt hosszabb idő óta Bodea dr. kórházi főorvos kezeli idegbaja ellen és az utóbbi időben a beteg állapotában lényeges javulás állott be. Ma reggel a beteg urileány szokatlanul korán kelt fel, nagyon idegesen viselkedett és édesanyja igyekezett leányát lecsillapítani, de a leánynon mindjobban erőt vett az idegroham és egy óvatlan pillanatban felrántotta a magas földszinti lakásuk ablakát és az uccára vetette magát. A szerencsétlen urileány eszméletlenül terült el a földön. Az odarohanó járó-kelők felemelték és a lakásba vitték. Az előhívott mentők Najmányi Margitot beszállították a kórházba. Az orvosi vizsgálat megállapítása szerint az urileány igen súlyos sérüléseket szenvedett. A homlokán hatalmas seb tátong, testén súlyos zúzódások vannak és valószínűleg agyrázkódást is kapott. A harminckilenc éves leány csak délután tért magához és kezelőorvosai minden izgalomtól óvják. Holnap reggel röntgen-vizsgálatnak vetik alá és ha agyrázkódása súlyos, még a holnapi nap folyamán megoperálják. Minthogy kihallgatni nem lehetett, tettének indítókát sem ismerik, de valószínűnek tartják, hogy az öngyilkossági kísérletet idegrohamában követte el.

Az aradi strandokon forr az élet...

„Cow-görlök“ az amerikai pampákról — Tennis, rómi, ping-pong és soványító versenyek — Akik részt vesznek ezeken a nemes versenyeken — Marslakók a Neptunban — Izgalmas boxpárbaj

Most már senki sem tagadhatja le, itt a strándszezon. Erősen benne vagyunk a nyárban, bár kánikuláról, hőlullámról még nem lehet beszélni, de a meteorologia minden nap nagyobb hőemelkedést jelent és a város gőzölgő aszfaltján dolgok után siető emberek vágyakozva gondolnak a Maros hűs hullámaira, a mely elfeledtetni velük gondjukat-bajukat, lemossa a köznapi élet verejtékét és új életterőt, életkedvet önt testükbe-lelkükbe.

Már a kora reggeli órákban megindul a népvándorlás a Maros irányába. Az uccák csak úgy öntik magukból az üdülést kereső embereket. Gyalogszerrel, kocsin, autón igyekeznek a strandra. Magánosan, csoportosan, kiki a párjával... Délután feltűnően kiürülnek az aradi uccák. Az ember azt hinné, hogy a leeresztett zsalugáteres házakban, lefüggönyözött ablakok mögött bujnak meg az emberek a nap leve elől. Nem. Ma már nem divat a perzselő napot kerülni. Minek? A fehér arcbőr ma egyenesen szégyenszámba megy. Bizony, ha meg akarjuk találni a hőség elől menedéket kereső Aradot, a város két strandján — no meg a többi, nem hivatalos strandokon is — kell keresnünk.

A hódító strandpizsamák

A Katona-strand „molóján“ kocsik, autók fordulnak meg már a kora délelőtti órákban. Miközben átsiklunk a biztatóan zöldelő tulsó partra, olyan jólesően, gondülőzően csobog a víz alattunk. Egy aranyhaju, kedves apróság bizalmasan kérdegeti sötétbarnára égött Charonunkat, hogy mikor lehet már „füjdeni?“ A nap bizony erősen tűz, valamennyiünknek ez a leghőbb vágyunk. A fürdőtelep frissen seprtet, tiszta utjai, árnyas fái és finom homokja hívogatóan csillog előttünk. Gondtalan vidámság fogad minden oldalról. Fiatal mamák játszadoznak a homokban gyermekeikkel... Vannak „fräuleinok“ is köztük, de a fürdőruha minden csinos fiatal nőnek egyforma külsőt kölcsönöz. Egyformán feszül a dressza a nevelőnő és a nagyságos asszonyon. A park árnyas utjain hirtelen elem bukkannak a „Cow-girl“-ök. Mintha csak az amerikai pampákról jöttek volna napégette arcukkal, kisportolt karcsu testükkel. Ez a legújabb divat. Amerikai mintára készült strandpizsamákban sétálnak a hölgyek, vagy reggeliznek a büffében.

A teniszpálya felől a labdák és a puffogás hallatszik. Itt reggeltől estig folyik a játék életre-halálra. Vannak igazán buzgó teniszzelek: Bernát gyógszerész gyermekei, magas, karcsu és erőteljes, vízmos huga a legfrissebb játékosok. Azután a Condrutianu kapitány fia és bájos Zoe leánya is szakitanak maguknak mindennap időt a teniszezésre. Gol Oizi és Russu kapitány, no meg a Winkler Mica Kobicsek mérnökkel sem mulasztják el egyetlen napon sem kedvenc sportjuk üzését. Azután itt a másik csoport: a fáradhatatlan uszók. Négyezer-öttször is megusszák naponta a nagy kört, felmennek a fenyvesek között az ötszázashoz, ezreshez. Különösen az asszonyok hódolnak ennek a sportnak. Remélik, hogy „leadnak“ majd egynéhány kilót a Maros hullámai között. Az ifju Dománé, dr. Ráczné, Lukács Jenőné, Adler Tiborné és Borosnéből álló kedves, vidám asszonytársaság érkezik meg éppen az első „ötszázashoz“. Nevetgélés jelzi a parton állóknak, hogy jönnek.

— Meglátjátok, egy hónap múlva én leszek a legsoványabb! — mondja egy hang. A fák eltakarják a beszélőt, aki folytatja: — Hogy fogtok akkor irigyelni!

Az asztali tenisz rajongói

Az asztali tenisz-verseny is megkezdődött. A kemény faverök apró, éles csattanással vegyülnek bele a budapesti szalonzenekar „Hawaii szerenádjának“ édesbus dallamába. A fürdőépületből szűrődik ki a rádió hangja. Egy feketehaju kisfiu áhitattal hallgatja, de csakhamar elcsábítják kis társai footballozni. De az asztali tenisz szenvedélyes hível nem zavartatják magukat. Itt is vannak állandó partnerek: A fiatal Adlerné dr. Lukátszal, dr. Lukátsné Fejér Gáborral, míg Weisz Károly Czégka Babával játszik sokszor órákhosszat. Persze bőséges drukkerek csoportja nézi végig az egyes mérkőzéseket, úgy izgulnak, biztatják a játékosokat, mintha legalább is nemzetközi mérkőzés tanui volnának. Itt mindenki olyan kedélyes, nyugodt és gondtalan, hogy jólesik az embernek elnézni, amint heverőszékeikben jóétvágygyal uzsonnáznak, vagy érdeklődéssel merülnek bele egy-egy könyvbe.

Itt látjuk még Rappaport Miksánét, leányát: Rózsikát, a két Antalnét, dr. Szalai Vilmosnét, Ritternét, Jellinek Józsefnét, Spitzer Máriát, aki Veszprémből jött Aradra a báró Neuman család látogatására, valamint dr. Roth Marcellnét, dr. Goldschmidtnét, Ráskai Miksánét. De még sokan vannak itt minden délelőtt az aradi társaságok kedvelt tagjai közül, akik talán éppen ezen a délelőttön nem jöhettek ki, hogy jelenlétükkel teljessé tegyék a meghitt, családias hangulatot.

Délelőtt feltűnően kevés a férfi. Délfelé azután megérkeznek a munkából megtérő, pihegő, üdülést kereső férfiak is. Kosárral jön egy

Sok minden feledésbe ment és sok minden már a múlté. A legjobb kávé-ízeztető, a Valódi Franck a kávédarálással azonban világhírű nevét megőrizte

elegáns, fiatal férfi. Szőke kicsi lány szalad elébe.

— Végre csakhogy megjöttél papa. Hoztad az ebédet? Anyuka is nagyon megéhezett már!... — A fiatalasszony is előkerül és boldogan teritnek a selymes pázsiton, jó étvágygal, sok vidám heccelődés között fogyasztják az ebédjüket.

A büffében is teritnek. Vége a rómi-csattanak! Négy kipirult arcu, a játék lázától felhevült fiatal hölgy hallani sem akar evésről! Ezért érdemes félbeszakítani a kártyázást?...

Akik csak — egymással törődnek

Utamat a Neptun-strand irányába vettem. Amint leereszkedtem a partról a fővenyre, elém bukkant a négy „Marslakó“. Sötétzöld testük messziről foszforszékelt a déli napsütésben. Orruk, szájuk, szemük nem volt látható. Némán, hangtalan léptekkel ereszkedtek le a vízbe. Csakhamar kiderült, hogy vastagon voltak valami zöldes iszappal bemázolva. Ugyan hol szedték?... A csillogó víztükör apró hullámaikat gyorsan surranó szkiffek, regatták szántották. Némán, elegánsan szelték a hullámokat, majd eltűntek valahol a kanyarulatnál. Csakhamar egy lármás motorcsónak berregett el előttünk. Nagy kört irt le, azután visszazugdult a folyón. Nem szeretem az ilyen hangulatrontó, feltűnővágyó lényeket. Már sokkal jobban tetszenek nekem a diszkrétén, csöndben sütkérező zöldeshátú békák a vízparton — és a fiatal párok a Neptun-fürdő homokos strandján. Lármás, footballozó gyermekek rugják orruk alá a port, de ők nem törődnek ezzel, sem az esetleges bacillusokkal, amelyeket ily módon a sokat szidott homokkal beszívhatnak. Senkivel és semmivel sem törődnek ők, csak — egymással. A zsufoolt komp átszállít a tulsó partra. Az az érzésem, hogy „belőttem“... Az uszodában magasra fröccsen a víz. Zsivaj, hangos kacagás, sivalkodás hallatszik már messziről. A tükörfürdők is tömve vannak. A parton tolong a nép. Szinte kábulat fog el. A csöndből, kellemes, üdítő nyugalomból a lármás, eleven élet kellős közepébe kerültem. A kut felé tartok. Bizony megszomjaztam, vágyom egy kis friss vizre.

Komoly szórakozás a Neptunban az asztali tenisz hivatott bajnokainak naponkénti trenkrozása. Ponta, Albert és Stern II. buzgón ütik a labdát. Sajnos az asztal rossz, egyre hajtogatják, hogy nem tudnak játszani. Ugyanigy van ez a billiárdnál is, de azért azon is néha elkinődik egy-két játékos. Estefelé az uszoda áll az érdeklődés homlokterében. A fiatal uszóbajnokok: Grósz Vili, Gérecz Gaszton, Tóth tartják tréningjüket. A parton az ATE-füük tornásznak Gyönyörűség elnézni mutatványaikát. Nagyszerűen telt el ez a nap... Lassan leszállt az est és mindenki hazafelé készülődik. En is megyek... Miközben öltözöm, a szomszéd kabinban beszélgetnek:

— Jaj de meleg volt ma! — sóhajtja egy gyengéd női hang. Csodálkozva kapom fel a fejemet. Meleg volt? — Én nem éreztem.

Moldovan Valer: „Az érettségin magyarul is felelhetnek a kisebbségi diákok”

Az aradi érettségi-bizottság elnökének feltűnésteltő politikai nyilatkozata — Az ismert politikus a nemzeti-parasztpárt uralomra jutását várja — A jelenlegi kormányzat burkolt diktatura — Belügyi inspektorátus Kolozsváron — Megszűnnek a kormányzóságok. Az öngyilkos diákokról. A katolikus gimnázium ügye

A vasárnap kezdődő vizsgák a megértés jegyében folynak le

Az érettségi bizottság elnöke mindig középpontjában állott az érdeklődésnek és ez a szabály hatványozottan vonatkozik az érettségi biztosra akkor, ha történetesen Moldovan Valérnak hívják, aki egyik legaktívabb tagja a nemzeti-parasztpárt erdélyi tagozatának és aki nemrégiben még Erdély tartományi kormányzója volt.

A szállodai szoba ajtaján kopogtatok és magyarul hangzik ki a szobából a válasz:

— Szabad!...

És itt talán meg kell nyugtatni a jelöltek kedélyeit: az az ur, akinek vezetése alatt holnap a vizsgák kezdetüket veszik, cseppet sem titokzatos, még csak nem is hat szigorúnak és, ahogy a diákságról beszél, azt a benyomást kelti az emberben, hogy a diákoknak nem csak tanárja, de igaz barátja is. Székekkel kínál és első szavai ezek:

— Politikáról, bármiről nyilatkozom, csak azt ne kérje, hogy az érettséggel kapcsolatban adjak nyilatkozatot...

És ehhez az első „érettségimentes” kérdés, amely viszont a politikával szoros vonatkozásban van:

— Mi a véleménye professzor urnak a kormányzóságok feloszlásáról és a kormány centralizációs politikájáról?

Cigaretára gyújt, maga elé fújja a füstöt és talán nem is úgy, mint egy politikus, beszélni kezd. A hanghordozásában, modorában ugyanis van valami, ami arra emlékeztet, mintha katedrálról adna elő.

— A kormányzóságok feloszlása és azok likvidálása egy láncszemét képezi annak a politikának, amely most kezdetét vette és amely az abszolútizmus és centralizmus felé hajtó rendszerhez vezet. Ennek az abszolutisztikus és centralisztikus politikának az a lényege, hogy úgy a közigazgatás, mint a politika súlypontját a Regátba helyezze és hogy a csatlakoztatott területeket megfossza attól a szabad lélegzettől, amelyhez az országnak ezt a részét a decentralizáció juttatta. A mai kormányzat mintegy reakcióját kívánja képezni a nemzeti-parasztpárt kormányzatának és ez a reakció két részre osztható: 1. burkolt diktatura, 2. harc azok ellen az eredmények ellen, amelyeket Erdélynek sikerült kivívnia. Mondom, a jelenlegi kormányzat burkolt diktatura, amely addig tartja meg az alkotmányos formát, ameddig éppen kedve van.

Kormányzóságok helyett inspektorátus Kolozsvár székhellyel

— Mit tud professzor ur a tartományi kormányzóságok új megszervezéséről?

— A régi kormányzóságok hét minisztériumot képviseltek. Értesülésem szerint a kormányzóságok helyett most csak belügyminiszteri inspektorátusokat akarnak felállítani és szó van arról, hogy Erdélynek és a Bánságnak kolozsvári székhellyel csak egy inspektorátust biztosítsanak. Ez természetesen abszurdum lenne, mert lehetetlen, hogy az inspektorátus ilyen nagy terület ügyeit jól tudja elintézni.

— Mi a véleménye professzor urnak Maniu visszavonulásának okáról?

— Maniu nem defaitista és biztos vagyok benne, hogy ez a lépése is biztos célt szolgál, és azt úgy a párt, mint az ország érdekében szükségesnek tartotta. Le kell szögezni egyúttal azt is, hogy nem felelnek meg a valóságnak azok a hírek, hogy Pop C. István és Vlad Aurel is visszavonul a politikától.

— Mi igaz azokból a hírekből, hogy Maniu és az alkotmányosf aktor között ellentét támadt és hogy ez készítette volna Maniut a lemondásra?

— Az uralkodó és Maniu felfogása között eltérések mutatkoztak. És ekkor határozta el magát Maniu arra, hogy helyet ad olyan pártelnöknek, aki talán — és szerinte — alkalmasabb arra, hogy meggyőzze a királyt a jelenlegi ut helytelenségéről és rávilágítson az uralkodó előtt arra, hogy ez az ut az alkotmányos uttól való eltéréshez vezet.

Elgondolkozik. A cigarettát a hamutartóba dobja és ezt a szünetet használom fel arra, hogy egy olyan kérdést tegyek fel, amely bár szorosan összefügg a politikával, mégis köze van iskolaiügyekhez is:

— Arad magyarságának régi sérelme a katolikus gimnázium nyilvánossági jogának kérdése. Hogyan történhetett az meg, hogy épp a nemzeti-parasztpárti kormány, amely pedig annyit ígért a kisebbségeknek, nem adta meg a katolikus gimnáziumnak a nyilvánossági jogot?

— Miért nem kapta meg eddig nyilvánossági jogát az aradi katolikus gimnázium?

Moldovan Valér egy kissé meglepi ez a kérdés és nem is felel mindjárt. Valahogy az az érzésem, hogy erre még sohasem gondolt. Mint ahogy ott a minisztériumokban annak idején nagyon keveset foglalkoztak ezzel a kérdéssel. És a válasz, amelyet Moldovan Valér ad, szenzációszámba megy, mivel kiderül, hogy annak idején éppen ő volt, aki a kisebbségi intézetek nyilvánossági jogait intézte.

— Egy fél éven át voltam a nemzeti-parasztpárt kormány idején a kultuszminisztériumban, ahol a kisebbségi oktatást Caliani igazgatása alatt én vezettem. Ekkoriban egy hármás bizottság működött a minisztériumban, amely utolsó fokban tárgyalta a kisebbségi iskolák nyilvánossági ügyeit és az engedélyeket a miniszter hagyta jóvá. Ebben a bizottságban három liberális volt, akik természetesen nem javasolták a katolikus gimnázium nyilvánossági jogának megadását. Később egy tag lemondott, meg mindig két liberális volt többségben. Az akták azonban felgyűltek és ekkor még egy bizottságot neveztünk ki és úgy intéztük a dolgot, hogy egy-egy liberális tag legyen mindkét bizottságban.

Most ismét elgondolkozik, majd mintha feltűnne emlékezetében egy akta, rajta egy név: „Aradi Római Katolikus Főgimnázium” — és folytatja:

— Igen. Emlékszem. Caliani egyszer elém terjesztette az aktát, amelyben egy kedvezőtlen jelentés volt a gimnáziumról. A bizottság tárgyalta is az ügyet, de épp a kedvezőtlen jelentés miatt úgyintézkedett, hogy a dossziét egészítsék ki. Azután elkerültem a tanügyminisztériumból. Hogy mi történt az aktával? Nem tudom. De határozottan állíthatom, hogy sor került volna ennek az ügynek az elintézésére is, mint ahogy annyit elintéztünk...

Szó se róla. Sor került volna. Csak az a kérdés, hogy: mikor?...

— Most talán egy olyan kérdést, ami nem tartozik a politikához és talán nem is bír romániai vonatkozással, de amelyet nem a politikushoz, hanem a pedagogushoz intéztek. A sorozatos diáköngyilkosságokról lenne szó.

— Nekem az a véleményem, hogy a diákok csak akkor határozzák el magukat a végső lépésre, ha azt a szekundát érdemtelenül kapták. Az emberben benne van az immánens jogérvet tudata és a szekunda is csak akkor keseríti el, ha nem szolgált arra rá. És ha már éppen a diákoknál tartunk, talán elmondhatom azt is, hogy számtalan kisebbségi diákot vizsgáztattam az utóbbi években és nem egy kisebbségi diáknak valóban élvezet volt jogi szigorúlatát vé-

EGY TENGERI UT TÖBBET NYUJT!

6 ócsó turista utazás!

A NORDKAPRA (15 nap) 11.600 Leitől feljebb.

A SPITZBERGAKRA (25 nap) 29.200 Leitől feljebb.

AMERIKAI UTAZÁSOK

(21 nap) London-Paris-New-Yorki tartózkodással oda és vissza 48.000 Leitől feljebb.

FINNORSZÁGBA 11.000 Leitől feljebb.

KELETRE (Marokko) Kanári szigetek stb. 24.000 Leitől feljebb.

NÉMETORSZÁGBA Helgolandig, oda és vissza (15 nap) teljes ellátással 12.500 Lei.

Utbalgázásokkal és prospektusokkal díjtalanul szolgál.

NORDEUTSCHER LLOYD BREMEN

F. Missler S. A. R., Arad.

Bul. Reg. Ferdinand 63-65. és

Sándor Ferenc, hiv. menetjegyroda.

gig hallgatni. A régi időkben úgy volt, hogy a tanárok nem egyszer dicsérték meg bennünket, románokat a magyar diákokkal szemben, most pedig nekünk kel a román diákokkal szemben a kisebbségi diákok szorgalmát kiemelni.

— Az érettségi vizsgálatok mikor veszik kezdetüket?

— Holnap reggel már megkezdődnek az írásbeli vizsgálatok és remélhetőleg szerdán megkezdhetjük a szóbelit is. Abban az esetben, ha látni fogom, hogy a kisebbségi diákoknak nehézséget okoz románul megadni a választ, ugyanazonnap meg fogom kérdezni tőlük, hogy vajon magyarul könnyebben tudnak-e megadni a feleletet. Ha igen, úgy

megkaphatják az engedélyt, hogy a feladott kérdésre magyarul válaszolhassanak.

Magyarul az aradi érettségin

Ez azt hiszem, nem fog nehézségekbe ütközni, mert a bizottság tagjainak jórésze beszél a magyar nyelvet. Talán a természetrajznál lesznek nehézségek, mert Laugier ezredesné nem ért magyarul, de azt hiszem, hogy itt is meg fogjuk találni a megfelelő megoldást, hogy azok a diákok, akik jobban tudják magyarul kifejezni, ezen a nyelven felelhessenek.

Az interjú ezzel az akkorddal ért véget. Bár Moldovan Valér az elején az érettségirol nem akart nyilatkozni, azt most mégis ezzel fejezte be. És a kisebbségi diákok és szülők a riportnak ezt a részét talán sokkal nagyobb érdeklődéssel fogják elolvasni, mint azokat, amelyek az országos politikáról, politikai celszövevényekről és praktikákról szólnak...

Mert a nyilatkozatnak ez a része nemcsak jósol, nemcsak emlékezik, de — meg is nyugtat. Molnár Tibor.

Az aradi mozik mai műsora

5, negyed 8 és negyed 10 órakor.

CENTRAL MOZGÓ, WESTFRONT 1918. Monumentális filmremek. Vajda László szcenáriumát alapján rendezte G. W. Pabst. Sokban különbözik a Remarque-filmtől és sokban felül is mulja azt. Szereposztás: A bajor — Fritz Kampers, Karl — Gustav Diessl, a diák — H. J. Moebis, a hadnagy — Claus Clausen.

SELECT MOZGÓ: HA EGY DIÁK SZERET. Zsés vizját az amerikai diákeletről. Leikes sportjele- netek, gyönyörű ének és zene, imponáns táncakciók. Részben színes felvételek. Főszereplők: Bessie Love és Cliff Edwards.

ELITE MOZGÓ: Fél 5. 6. fél 8. és negyed 10 óra- kor. A BIBORVÁROS. Keleti filmregény. A főszere- pekben: Myrna Loy, John Miljan, Leila Hyams és Anna May Wong.

GRADISTE MOZGÓ: Fél 5. 6. fél 8 és 9 órakor. SZÖKÉS A LÉGIÓBÓL. Kalandor dráma. Főszereplő: Hans Stüwe.

GAI MOZGÓ: 5. 7 és 9 órakor. ROBERT és BEU TRAM. Vígjáték. Főszereplők: Harry Liedtke és Fritz Kampers.

FÉL 12 ÓRAI MATINÉ:

SELECT MOZGÓ: BÖLCSŐDAL. Hangosfilm Ruts Chatterton-nal.

Minden versenyt megnyer,

ha **BLOCH H. Fotóházban**

vesz **fényképezőgépet,**

friss lemezeket és filmeket, csakis világmárkás gyártmányokat. — 300 oldalas új képes árjegyzék megjelent. Rendelje meg még ma, mert most

mélyen leszállított árrban vásárolhat!

Telefon 126.

Alapítva 1880.

A monte-carlo-i játékbank a sorsok

A kaszinó hetven éves és tragédiák palotája

millió nyereség — Amikor csőd előtt állott a monacói hercegség —
A párisi pincér Monte-Carlo Krözusa: Bazil Zaharow szanálja a kaszinót

Most ünnepli a monte-carlo-i játékkaszinó főnhállásának hetvenéves jubileumát. Ez alkalommal azonban a monacóiak legnagyobb sajnálatára csak szerény ünnepekre van kilátás, mert az egész világot ellepő gazdasági krízis Monte-Carlot sem kímélte meg. A látogatottság, de különösen a vendégek játék kedve a háboru előtti évekhez képest meglepően csökkent. Akkor a játékbank harmincöt millió aranyárnyék évi nyereséget mutatott fel, míg a mai alig éri el ennek egyharmadát, s emellett a költségek — az épületek fenntartása, a parkok gondozása, a színház, koncert-költségek, ünnepek, regatták és lövész-nyek és nem utolsósorban az ezerötszáz alkalmazott fizetése — megsokszorozódtak.

Az előtt a játéktérmeke, ünnepekre és koncertekre díjtalan volt a belépés. Ma mindezt drágán meg kell fizetni. A játékosnak belépti jegyet kell váltania, melynek hátlapján az a megjegyzés áll: „E jegy kiadása a vezetőséget semmire sem kötelezi. Az igazgatóság fenn tartja magának a jogot, hogy a jegyet minden megokolás nélkül bármikor visszavonhassa.” Ez annyit jelent, hogy a kaszinó igazgatóságának mindenkor módjában áll, hogy azokat a játékosokat, akiknek különös mértékben és sorozatosan kedvez a szerencse, a teremből kitasítsa.

A sok „szenczió” szerencsejátékos közül főleg kettőt érdemes megemlíteni. A legnagyobb nyerő sir Sidney Bear volt, aki három nap alatt baccarat-ban 50.000 font sterlinget, mintegy 40 millió lejt nyert és a legnagyobb veszteső egy fiatal brüsszeli sikkasztó volt, aki egy hét lefolyása alatt 23 millió aranyfrankot veszített rouletten.

Történelmi visszapillantás

A monte-carlo-i játékkaszinó története valóban érdekes. III. Károly, Monaco hercege hosszú töprengés után arra a gondolatra jutott, hogy a csödbekerült hercegséget egy játékbank létesítésével lehetne szanálni. Spa, Homburg, Wiesbaden és Baden-Baden mintájára új jövedelmi forrásokat akart teremteni. Két párisi láptulajdonos, Aubert és Langlois 1856-ban két és félmillió frankkal megalapították Monte-Carlóban az első játékkaszinót. A kikötő mellett egy házat vásároltak, abban egy roulette-gépet állítottak föl és az etablissement-jukat „Palais de la Condamine”-nak nevezték el. Az akkori idők könnyelmű pénzszórói figyelmét azonban ugylátszik nem tudta magára vonni az újszerű vállalkozás, mert a játékkaszinó rövidesen csödbejutott. Ugyanígy ilyen sorsa lett utódjuknak Frossardnak és a harmadik vállalkozónak Duval-nak is, aki a játékbankot a Palazzo Garambini-be, a hercegi testőrség mai kaszárnájába helyezte át.

III. Károly e balsikerű vállalkozások után

se adta fel tervét, hanem Lefebre, Grois et Co. cégnek azt a tanácsot adta, hogy egy új kaszinót alapítsanak. Eladta nekik azt a sziklát, amelyen 1861-ben az azóta világhírvé vált Monte-Carlói kaszinó palotája fölépült. De ennek a társaságnak működése is sikertelenségbe fulladt és csupán a kaszinó következő, tehát az ötödik tulajdonosának vállalkozása vált be. Ez időtől fogva datálódik a Cote d'Azur játékkaszinójának világhíre és óriási méretű üzleti konjunkturája. Ezt az embert Blanc Ferencnek hívták.

Egy bámulatos karrier elindulása

Blanc Ferenc azelőtt egy párisi vendéglőnek volt a pincére, aki több bűncselekmény elkövetése és börtönbüntetés kitöltése után Németországba költözött. Homburgban az úgynevezett „Konversations Haus” címen játéklklubot létesített, amelynek forgalma rohamosan növekedett, Blanc hatalmas vagyont szerzett és vállalkozása az általa remélt méreteket

Halálosvégű autókatasztrófát idézett elő egy leszakadt hid

Bucurestiből jelentik: Súlyos autószerencsétlenség történt ma délelőtt Bucurestiben a Kiselef-köruton, ahol egy magánautó nekifutott egy utszéli fának és felborult. Az automobil, mely a 11.459-es Bucuresti rendszámot viselte és amelyet R. Antina sofőr vezetett, az Otopeni nevű külváros felől jött nagy sebességgel. Amikor a gépkocsi a Kiselef-köruttra érkezett, a nagyszámú ott sétáló közönség megdöbbenve látta, hogy a sebesen haladó automobil az egyik utszéli fának rohan és felfordul.

A sofőr a szerencsétlenség következtében rendkívül súlyos sérüléseket szenvedett a fején és kezein, míg Constantin Dehaitau nevű barátja, aki vele volt, könnyebb sérülésekkel szabadult meg. Mindkét sérültet a Filantropia-kórházba szállították. A sofőrt ma este kihallgatta a rendőrség, aki elmondta, hogy a szerencsétlenséget barátja idézte elő, aki, mikor az autó nagy sebességgel haladt, a volánt megfogta és azt jobbra csavarta és neki már nem volt ideje, hogy a bekövetkezendő szerencsétlenséget megakadályozza.

Husiből jelentik: Súlyos autókatasztrófa történt ma éjjel Gura-Vai-i község közelében, a melynek egy halálos áldozata van, Zaharia György husfi kereskedő autóján, melyben rajtakívül egy ismerőse és egy Protóp nevű sofőr ültek, aki a gépet vezette, üzleti körutról igyekezett hazafelé. Az autónak a Grecilor nevű hídra kellett keresztülhaladni, mely Gura-Vai-i közelében van. Amint az autó felért a hídra és már körülbelül a közepe táján haladt, a fahíd nagy robajjal beszakadt és az automobil 10 méter magasságból

is messze tulszárnyalta. A legelőkelőbb társaság látogatta lokáljait. Németországban azonban hatalmas ellensége támadt Bismarckban. Egy napon Blanc bezárta a Konversations Haus-át és a monacói hercegtől 1863-ban megvásárolta a monte-carlo-i játékkaszinó koncesszióját ötven esztendőre. Ötvenmillió aranyfrankkal indult meg a vállalkozás.

Bismarck 1872-ben valóban betűtötta Németországban a játékkaszinók működését, így Monte-Carlo maradt Európa legnagyobb és legmodernebb játékbankja, amely később az egész világ figyelmét magára vonta. Öt év múlva Blanc Ferenc meghalt, óriási vagyont hagyva hátra. Gyermekei a legmagasabb francia arisztokrácia tagjaival kerített házasság útján rokonságba. A Blanc-dinasztia tovább vezette a bankot és 1898-ban további ötven esztendővel hosszabbította meg a monacói herceggel kötött koncessziós megállapodását.

Ahol nem fizetnek adót

1923-ban az infláció következtében a monte-carlo-i bank pénzügyei körül krízis támadt. Basil Zacharow, Európa leggazdagabb embere, akivel annak idején oldalakon keresztül foglalkozott a világsajtó, egymillió font kölcsönrel szanálta a kaszinót, azonban Blancék ekkor kiváltak és helyükbe egy francia részvénytársaság lépett s ez vezeteti a mai napig is a vállalat ügyeit. Basil Zacharow kölcsönét akkor a francia kormány fizette vissza. A kaszinó hivatalos neve ma „Société Anonyme des Bains de Meer et du Cercle des Etrangers de Monaco.”

Említésre méltó, hogy a monacói herceg alattvalóinak, akik mint ismeretes, adót sem fizetnek, a kaszinó látogatását minden esztendőben csak egy napon engedélyezi és pedig a születésnapján.

Hetven esztendő múlt el azóta, hogy a monte-carlo-i kaszinó újonnan épült márvány, termeinek küszöbét az első játékos átlépte, hogy milyen eredménnyel, arra ma már senki sem emlékszik. Sok millió ember járt azóta a Cote D'Azur hírhedt játékkaszinójába, mérhetetlen összegeket nyelt el a monte-carlo-i moloch, sokan vetettek véget életüknek végső elkeseredésükben. Tendenciózusan terjesztett hírek szerint vagyonok is támadtak a roulette-golyó misztikus gördülése nyomán. A kaszinó teljes pompájában és fényében ma is főnnáll, de főnnáll a monte-carlo-iak nagy szomorúságára az a tény is, hogy — nincsenek többé igazi játékosok!

Autószerencsétlenségek a regátban — Katasztrófa a fővárosban — Súlyos sebesülések

alázuhant. A szerencsétlenség következtében a sofőr még a helyszínen kiszenvedett. A kereskedő és társa esodálatosképpen csak egészen jelentéktelen sérüléseket szenvedtek. — Megállapítást nyert, hogy a már amúgy is rossz állapotban lévő fahíd az utóbbi napokban történt nagy esőzések következtében erősen megrongálódott és ez idézte elő a katasztrófát. Az ügyben a hatóságok erélyes vizsgálatot vezettek be annak megállapítására, hogy a katasztrófa ügyében kit terhel a felelősség.

Pop C. Istvánt kihallgatták a Cetatea-bank ügyében

A volt kamarai elnök nyilatkozata

Brassóból jelentik: A Cetatea bank ügye még mindig vizsgálat tárgyát képezi. Mára a brassói vizsgálóbíróhoz Maniu Gyula, Popovici Mihály és Pop C. István voltak beidéztve. A három nemzeti-parasztpárti politikus közül, csupán Pop C. István jelent meg.

Pop C. István két óra hosszáig volt a vizsgálóbíró szobájában.

Távozásakor a Cetatea-ügyben a következőket mondotta:

— Semmiféle felvilágosítással nem szolgálhatok! Ha éppen igazságügyminiszter volnék, azonnal elítávolítanám állásukból azokat, akik ez ügyben bármilyen felvilágosítást adnak. Nem tudják felfogni azok az igazságszolgáltatás fenségét, akik a vizsgálati stádiumban lévő dolgokról beszélnek.

A feketeszesz-ügy tengeri kigyója

Ujabb öt letartóztatás Kolozsváron. Kolozsvárról jelentik: A feketeszesz ügyében a legnagyobb eréllyel folyik a nyomozás. Rövid egymásutánban kerültek letartóztatásba Petre Vecer bánffyhuuyadi adótisztviselő, Bergfeld Izsák és Preismann szeszgyárosok, valamint Filimon komisár és Janovitz Péter. Janovitzot utólag a törvényszék vádfanácsa szabadlábra helyezte.

Ezen a héten aztán újabb személyekkel szaporodott a letartóztatottak száma. Két napos kihallgatás után Puscariu vizsgálóbíró letartóztatásba helyezte a kolozsvári kereskedővilágban nagy szerepet játszó Farkas Lajost, valamint Salamon Ábél, Salamon Józsefet, Léb Samut és Kohn Eleket.

A letartóztatottak ügyében ma délelőtt ült össze a törvényszék vádfanácsa, amely Léb Samu, Kohn Elek és Farkas Lajos szabadlábrahelyezését rendelte el, míg a többiek fogvatartását megerősítette. Az ügyészség a szabadlábrahelyezettek ügyét megfeleltette, s így azok amíg a táblai vádfanács is összeül, hogy ügyükben döntsenek, letartóztatásban maradnak.

A filmrendezés titkai

Fejős Pál, az Amerikába szerződött magyar rendező a filmrendező feladatairól és nehézségeiről.

Azok között a magyarok között, akik itt, a filmmetropolisban érvényesüléshez jutottak, a legmeglepőbb karrierek egyike kétségtelenül Fejős Pálé, aki néhány év előtt ugyyszólván egy illér nélkül, a budapesti művészvilág hitetlenkedése és kétkedése közben elindult Amerikába és most a Metro Goldwyn Mayer több éves szerződést kötött vele francia és német beszélőváltozatok rendezésére, miután „Menschen hinter Gittern” című amerikai német beszélőfilmje remekül sikerült.

A szerződötés alkalmából a Motion Picture Herald meginter-
vvolta Fejóst, aki ezt mondta:

Minden legapróbb jelenetnek — mondotta — kettős értéke van a filmben. Egyik értéke az, amelyet az egész cselekménnyel kapcsolatban nyújt, a másik az önmagában való érték. Például: valamelyik szereplő egy jelenetben egy uccán végigmegy. Jogom van ahhoz, hogy a szereplő csak menjen és ne tegyen egyebet, mert a kézirat nem ír elő mást. Közben azonban mégis csak tehetünk egyebet is. Például megcsinálhatjuk úgy, hogy a háttérben egy házaló veszekszik egy szegényes asszonnyal, amivel a külvárosnak, a nyomornak a hangulatát jobban tudom érzékelteni. Ez a jelenet belső értéke.

Természetesen ehhez a rendezőnek számtalan segédeszköze van. Különböző fényhatásokkal, megvilágítási eszközökkel, a kamera és a mikrofon különféle beállításával mindig újabb és újabb hatásokat válthatunk ki a közönségtől. Aztán fermészeti képek, mint eső, napsugár, viharverte fák, elvonnuló és összeolvadó felhők az égen, mind hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a jelenet hangulatát aláfessék.

Szerintem ebben a rendező művészetében

A Kodak cég által rendezett fénykép-verseny csakis amatőrök számára - a díjak összértéke

16,000.000

lei

VEGYE FIGYELEMBE A KODAK-VERSENY KÖVETKEZŐ SZABALYAIT

1. Minden, a román királyság területén lakó személy résztvehet a pályázaton, kivéve azokat, akiknek hivatalos fényképezési igazolványuk van.

2. A képek megbírálásánál kizárólag az mérvadó, hogy mennyire képesek érdeklődést kelteni. Technikai előnyök nem játszanak szerepet a bírálásnál.

3. Bármely tetsző szerinti fényképezőeszközökkel és bármely gyártmányú tekercsfilm, peckfilm vagy síkfilm használható a pályázaton. Lencsefelvételük föl vannak zárva.

4. Csak a régebbi típusú, fekete-fehér felvételek vehetnek részt a pályázaton. A képeket nem keretezni, sem felragasztani vagy aláírni nem szabad. A másolat hossza 20 cm-ig terjedhet. A képek kidolgozását fényképezési szaküzletben is lehet, azonban régebbi típusúak.

5. A pályázaton nem szabad részt venni a képek árán, ellenben minden kiküldeményhez egy bejelentőre tartozandó. Ezen szelvényeket vagy a Kodak-küldetben, vagy az ország bármely fotóüzletében megkaphatja, de kivágatja az újsághirdetésekből is. A képek negatívjai közérlelésben kell tartani és kivágatni, ha a felvétel díjat nem békültem.

6. A beküldött képeket nem birtokos lehet. A pályázati döntés végleges.

7. Minden pályázatra képet és annak negatívját az összes használati jogokkal a Kodak Társaság bizalmas tulajdonába megy át.

8. A felvételeket hat csoportba osztjuk: 1. gyermekfelvételek; 2. tájképek; 3. sport; 4. csendélet, épületek, intézmények; 5. állatok; 6. állatok.

9. A pályázaton csakis azok felvételei vehetnek részt, amelyek 1931. május 1. és 1931. augusztus 31. között készültek.

A román bírálóbizottság tagjai: Popovici Lili, Kisasszony, a Nemzeti Színház tagja; Sadoveanu I. M. Iró, Minulescu Ion, a Szépművészeti Minisztérium igazgatója és Grant P. a „Luceafărul” grafika művészeti művészei igazgatója.

Kérjük részletes feltételeket a legközelebbi fényképezési üzletben és a Kodak cégnek, Bukarest, Strada Edgar Quinet 6.

Minden pályázónak egyforma az esélye!

A Kodak-cég egy rendkívüli versenyt rendez. Kérje a szabályzatot és meg fog győződni, hogy egyetlen fényképpel sok esélye van, hogy egy vagy több díjat nyerjen. Nem a technikai tökéletesség a fontos, hanem csakis a képnek az érdekességét vesszük figyelembe. Vegye elő a gépét, vagy kérjen egyet kölcsön — csinálja minél több felvételt és küldje be a versenyirodának.

A fényképeket hat osztályba sorozzuk: 1. Gyermekfelvételek; 2. Tájképek; 3. Sportfelvételek; 4. Csendélet, építészet, interiórok; 5. Arcképek; 6. Állatfelvételek. A román versenyzők fényképeit először egy előkelő román bizottság bírálja meg, amely minden kategóriában több díjat oszt ki. A nyertes fényképek egyike kapja meg a nagy nemzeti díjat. Minden csoport első nyertesének a felvételét Genfba küldjük, ahol a nemzetközi döntőbírók fogja odaítélni minden csoport első díját és a nagy nemzetközi díjat.

Van egy bájos gyermeke? Vagy egy barátjáné, akit a világon a legszebbnek tart? Egy kedvenc tájéka? Van talán egy kedves kutyája vagy macskája? Ezek valamelyikének a fotográfiája vagyont és hirt szerezhethet Önnek. Csinálja meg a felvételt és küldje be a versenyirodának. A felvétel kidolgozását és a másolatot bármelyik fotócég elkészítheti. Kérje a verseny részletes feltételeit vagy írjon: Kodak, Strada Edgar Quinet 6, Bukarest, címre. Minden felvételcsoporttal egyidejűleg küldjön be egy részvételi szelvényt.

RÉSZVÉTELI SZELVÉNY

Név: _____ (Kérjük nyomtatott betűkkel írni!)

Uta és házszám: _____

Város, község és megye: _____

A fényképező készülék: _____

_____ cég gyártmánya

A film _____ cég gyártmánya

Ezen szelvényvel beküldött képek száma _____

KODAK

NEMZETKÖZI

VERSENY

16,000.000 lei díjakban

Részletes információkért forduljon a versenyirodához, Kodak S. A., 6. Str. Edgar Quinet, Bukarest

H I R E K

Az ellentétek furcsaságai

A betűk humora

Az olvasásban elfásult, siető ember legtöbbször nem is veszi észre a betűkben, szavakban és mondatokban rejlő legtöbbször mosolyra indító ellentmondásokat és képtelenségeket. Vannak frázisok, szófüzések és kifejezések, amelyek beidegződtek az olvasóba és elsiklik felette, anélkül, hogy értelmét vizsgálja. A magyar nyelv különösen gazdag ilyen furcsaságokban. Legutóbb ez a mondat állított meg olvasásomban:

„A rabbi nem válaszolt, hanem nyugodtan megtörölte a pápa-szemét”. Érdekes, mikor a rabbi töröli a pápa szemét, nem?

A cukrászdában egy vendég megkérdezte a kiszolgálóleányt, hogy mit ajánl. A leány gépies megszokottsággal így felelt:

— Melegen ajánlom a fagyaltot.

Száz és száz olyan kifejezés van, amelyben egymást cáfolják az állítások. Ujságban olvastam, hogy a „rohanó vonat lángokban állt” és hogy most „a színes fehérnemű a divat”. Sehogy se tudtam megérteni, hogy a rohanó vonat, hogyan állhat lángokban és hogyan valami színes, akkor hogyan lehet fehérnemű? Nem kevésbé humoros egy bűnügyi riportnak ez a mondata: „a fiatal leányon gyengeség vett erőt.” Egy gyászjelentésből: „a ballerina jobblétre szenderült.”

Regényrészlet: „Károly azt se tudta, hol áll a feje. Dühösen végigmérte a bárót, majd fejére csapta kalapját és kirohant a szobából.” Ezzel szemben érthetőnek tartom, ha a „kovács elpatkol”, de mulatságos volt, mikor egy szobrászról azt olvastam, hogy faragatlan és hogy X. Y. csendőrnagy lármát csapott.

A kontárkodás kritériumát merítette ki az a szabómester, aki terveket kovácsolt. Egy napihírben olvastam, hogy a „felebbezésnél jobbjebb szállították a büntetést.”

Haragudtam arra a hitközségi előjáróra, aki a kivonulásnál hátul maradt. Mért hívják akkor előjárónak? Furcsának tartom, ha egy könyvkötő úgy iszik, mint egy kefekötő.

Egy novellában olvastam, hogy három fiatalember quaterkázott. Mély sértést látok abban, ha egy mérnökről azt írják, hogy áthidalhatatlan akadályok tornyosulnak elé. És hangosan kellett nevetnem, mikor ezt olvastam:

— „A két kopasz ember hajba kapott.” Ugyanebben az elbeszélésben az egyik kopasz ember elvett egy hajadont.

Furcsa még: ha a komorna vig, ha a gyég szomorú, ha valaki szomoródi mellett vigad, ha a börziánér hosszunapkor, baisesse spekulál. Nem furcsa, ha egy tollkereskedőnek pelyhedzik az álla, ha a sorsjegyárusnak megnyerő a modora, ha a patikus mérges, de furcsa, mikor egy poloskairtonak bogarai vannak. (—)

— **IDÓPROGNÓZIS.** Élénk nyugati légáramlás, sok helyütt zivatar, csak gyengébb, nyugaton erősebb hőcsökkenéssel.

— **Politikusok a király előtt.** Bucurestiből jelentik: Ma egymásután jelent meg a király előtt a szenátus és a kamara küldöttsége és átadta a két Ház választát a királyi trónbeszédre.

— **Pártértekezletek Bucurestiben.** Bucurestiből jelentik: A liberális párt ma értekezletet tartott, amelyen a parlament munkaprogramjáról tárgyaltak. Ugyanekkor a nemzeti-parasztpárt is tárgyalt a kérdéssről; az értekezleten azonban a párt Kolozsvárt tartózkodó erdélyi tagjai nem jelentek meg.

— **Német tisztok angol cirkálón.** Kieiből jelentik: Dorsetshire és a Norfolk angol cirkálók ma befutottak a kieli kikötőbe. A hajókra két német tengerésziszt szállott fel, akik üdvözölték az angol cirkálókat, amelyek teljes lobogódszben futottak be a kikötőbe.

— **Véres harcok Marokkóban.** Párisból jelentik: Marokkó déli részén beudin bandák, amelyek nem állanak francia fennhatóság alatt, megtámadták egy francia fennhatóság alatt álló falut, amelynek lakói és a rablók között véres harc fejlődött ki, melynek folyamán negyvenhat rablót a községbeliek megöltek, míg tizennégy elmenekült. A falu lakói közül ötven haltak meg.

Egy román pilóta borzalmas kalandja

5700 méter magasságban elvesztette eszméletét — Egy másik pilóta lezuhant és szörnyethalt

Tecuciből jelentik: Halálos kimeneteli repülőszerecséltenség történt ma a kora reggeli órákban, a Tecuci közeliében lévő repülőtéren. C. Ghiuta pilótahadnagy egy Morano-típusú iskola-gépen felszállott és pár percig a repülőtér felett cirkált. Amikor a gép mindössze csak ötven méter magasságban járt, defektet kapott és lezuhant. A pilótahadnagy, akinek már annyi ideje sem volt, hogy a zuhanó repülőgépből kiugorjon, a teljesen összetört gép romjai között lelta halálát. A szerencsétlenül járt pilóta-hadnagy iránt nagy részvét nyilvánult meg.

Ugyancsak súlyos kimeneteli repülőszerecséltenség történt Constancában is, ahol

— **Bankett Olariu tanfelügyelő tiszteletére.** Meleg és bensőségteljes ünnepségekben részesítették ma este Olariu Demeter újonnan kinevezett tanfelügyelőt, barátait, tanító és tanártársait. Olariu Demeter a Iorga-kormány pár nappal ezelőtt nevezte ki Aradváros és a megye tanfelügyelőjévé és a Tanítók Lapja (Gazeta Invatatorilor) a barátok felkérésére, bankettet rendezett az új tanfelügyelő tiszteletére, amelyet ma este tartottak meg a Városi-kávéház felett lévő, volt Lloyd-helyiségben. Zsufolásig megtelt a terem Olariu Demeter tisztelőinek és kollégáinak táborával. A bankett pontosan 9 órakor vette kezdetét, majd a vacsora bevégeztével, az üdvözlő beszédek következtek.

Tiszta len
ruhavászon
csak 100 Lej métere.
Rutkay & Botye cégnél
fehérnemű kelező vállalat
Arad, megyeházzal szemben.

— **Tizennégy nap a magyar himnuszért.** Kasáról jelentik: A tornaaljai csendőrség feljelentette Ölschlegel Mártonné 70 éves tornaaljai lakost, aki a feljelentés szerint rádióan a magyar himnuszt hallgatta. Bár a matróna előadta védekezésében, hogy a rádióan istentiszteletet hallgatott, amelynek befejezése után rendszerint eléneklik a himnuszt és az uccára nyíló ablakok csak véletlenül maradtak nyitva. A bíróság 14 napi fogházra ítélte Ölschlegelné.

— **Eljegyzés.** Hajós Mariettét eljegyezte Beck Béla. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Szeplők, májfoltok és pattanások ellen használja a már 40 éve kitűnően bevált Kárpáti Benzoé-crémet,** melynek bőrápoló hatása utolérhetetlen. Készítte Kárpáti János gyógyszerész Aradon. Kapható Drogueria és Parfümeriákban. Ne fogadjon el csakis Kárpáti névvel ellátott eredeti leplombált dobozt.

— **Felrobbant benzinhordó.** Debrecenből jelentik: Napkor szabolcsmegeyi községben Kovács Lajos és Pap Lajos a cséplés alkalmával egy benzinhordót akartak forrasztani, amely felrobbant. Kovácsot husz méterre dobta el a robbanás ereje és nyomban meghalt, míg Pap haldoklik.

— **Talált tárgyak.** Az aradi rendőrség erkölcsrendészeti osztálya közli, hogy az elmúlt napokban az autobuszokon a következő tárgyakat találták: 10 pár keztü, 2 retiküll, 1 pénztárca, 1 dohánytárca, 3 könyv, 1 férfiruha, 1 szőrmegálér, 7 férfiesernyő és 2 sétabot. Jogos tulajdonosaik az említett tárgyakat a városháza 103-as szobájában átvehetik.

Bárhol megjelent vagy hirdetett könyvet SANDOR FERENC-nél keressen.

— **A Zsidó Kulturházban rendezik vasárnap este a Herzl-gyászünnepélyt.** Az aradi Somér szervezet „Trumpeldor” csapata, valamint az Aviva Barissia vasárnap este 9 órai kezdettel a Zsidó Kulturházban (Zrinyi-ucca) Herzl-gyászünnepélyt rendez. A rendezőség külön meghívókat nem bocsátott ki.

egy Negacinski nevű pilóta-örmesfer, Spaé-típusú gépével lezuhant, azonban ejtőernyő segítségével sikerült megmenekülnie. Negacinski gépével ma délelőtt 9 óra 45 perckor szállott fel és már 5700 méter magasságban járt, amikor a ritka levegő miatt hirtelen rosszul lett és eszméletét veszítette. A repülőgép a szédítő magasságból nagy sebességgel zuhanni kezdett, amikor azonban 300 méter magasságban volt, a pilóta újra visszanyerte eszméletét és kiugrott a repülőgépből. A pilóta-örmesfer, akire ejtőernyő volt felszerelve, simán földet ért. Mindkét szerencsétlenség ügyében a katonai hatóságok vizsgálatot indítottak.

Ismerkedési estély a »Miss Transylvania«-választás előtt

Miss Arad és udvarhölgyei elutaztak Temesvárra

Országos érdeklődést váltott ki a Miss Transylvania-választás, amelyet ma, vasárnap tartanak Temesváron. Aradról szombat délután utazott át Miss Arad, az udvarhölgyeivel, aki sok eséllyel pályázik a Miss Transylvania címre. A rendezőség szombaton este ismerkedési bankettet rendezett a Temesvárra érkező Missék és udvarhölgyeik tiszteletére. A Ferdinand-szállóban tartottak fent szobákat az érkezők számára. Vasárnap autókörző, a Missék reggelije a Boulevard-cukrászdában, délután a mentők parkünnepélye, amely változatossá teszi a programot, míg a Miss-választás este tíz órakor lesz megtartva. Aradról igen sokan utaztak át Temesvárra, hogy végignézzék az érdekes választást.

— **Meghosszabbították Hulber Silvius vizsgálói fogságát.** Az aradi törvényszék vádancsa ma 30 nappal meghosszabbította Hulber Silvius, a Victoria bank sikkasztójának, valamint Gyórfi József volt vasúti tisztviselő vizsgálói fogságát. Gyórfi József felfolyamodását a temesvári tábla is elutasította s így a mostani meghosszabbítás ellen felfolyamodást nem jelentett be.

— **Elütötte a kerékpár.** Maximian Aurél ítői lakatossegéd a község határában kerékpárjával elütötte Frausan Ilona ítői leányt, aki súlyosabb természetű zuzódásokat szenvedett. Feljelentést adott be Maximian Aurél ellen s az ügyet ma tárgyalta az aradi törvényszék Pop-dr. Ionescu tanácsa. Maximian Aurél súlyos testisértés címén vonta felelősségre a törvényszék és tiznap elzárásra, azonkívül ezer lej pénzbüntetésre ítélte.

— **A vér fölfrissítése** céljából ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvizet inni. Az egész világon rendelik az orvosok a valódi **Ferenc József** viz használatát, mert ez szabályozza a bélműködést, erősíti a gyomrot, javítja a vért, megnyugtatja az idegeket és ezáltal új életerőt teremt. — **A Ferenc József keserűviz** gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Felmentett gázoló aradi soffőr.** Néhány hónappal ezelőtt a Radnai-úton Hanzig István soffőr autójával, amelyben Hara Teodor volt rendőrtiszt, a közlekedési osztály főnöke ült, összeütközött egy kocsival, amelyet Blaj Tódor hajtott. A kocsin Mot Janita nevű mikalakai asszony állott, aki az összeütközés következtében lezuhant a kocsirol és az esés következtében karja eltört. Az aradi közkórházban 20 napig ápolták és miután gyógyultan elhocsájtották, beperelte Hanzig István soffőrt. Az aradi törvényszék Sanchuc-tanácsa ma tárgyalta ezt az ügyet, amelynél perdöntő fontosságú volt Hara Teodor volt rendőrtiszt vallomása, aki előadta, hogy az autó szabályszerűen akart elközni, azonban a szekér hirtelen, a túlkülés dacára, az autó elé hajtott. A bíróság a soffőr ügyében felmentő ítéletet hozott.

Az aostai herceg halála

Gyászbaborult egész Olaszország

Rómából jelentik: Az aostai herceg hosszas és kínos szenvedés után, ma meghalt. A hercegnek az olasz király unokaöccse volt és halála egész Olaszországot gyászbaborította. A lapok külön kiadásban írják a halálesetről, a középületeken gyászborgók lengenek. Mussolini az aostai herceg özvegyének részvétlívratot küldött, a királyi család pedig országos gyászt rendelt el.

Vasárnap reggel kezdődnek az érettségi vizsgálatok Aradon

Az érettségi vizsgálatok vasárnap reggel kezdetüket veszik. A Moise Nicoara-liceumban ma egész nap folyt a jelöltek iratainak felülvizsgálása és az érettségi díjak befizetése. Összesen százketten jelentkeztek érettségire és ezek közül heten a katolikus gimnázium hallgatói, míg a többiek a Moise Nicoara és a román leánygimnázium növendékei közül rekrutálódnak. Az érettségi bizottság tagjai ma mind megérkeztek Aradra, Caterina Stefanescu romani tanárnő kivételével.

Az elbocsátott aradi vasutasok

perit indítanak a CFR ellen

A CFR igazgatósága a közelmúltban román nyelvi vizsgára rendelte be a kisebbségi származású vasuti alkalmazottakat. A vizsga eredményeként, mintegy kétezer kisebbségi vasutast bocsájtottak el, közöttük Aradon is közel negyven régi alkalmazottat. Az érdekelt és állásukból minden jog nélkül elbocsájtott vasutasok monstre-perrel támadták meg a CFR vezérigazgatóságát s Aradon hétfőn adják be a keresetet a bíróságon, egyidejűleg a többi városok elbocsájtott vasutasaival.

— **Halálozás.** Kakuja Ferenc volt aradi kereskedő, 64 éves korában, Ferencfai-ván elhalálozott. Az elhunytban Bakos Ákos, az Est Lapok munkatársa apósát gyászolja.

— **Ezernégyszázötven halottja van az amerikai hóhullámnak.** New-Yorkból jelentik: Az amerikai hóhullámnak az eddigi kimutatások szerint 1450 halálos áldozata van. Bár a déli részeken hűvösebb időjárás van, az Egyesült-Államok legnagyobb részében a hőség változatlanul tart. A Daily Telegraph jelentése szerint, a patrisi öbölben gyakorlatozó hadihajó egységek a manővereket hirtelen félbeszakították, mert a hőségnek már eddig is három mátróz esett áldozatul.

— **Új családi otthon a Semmeringen.** A Bécs melletti Semmeringnek, amely mindenkor kellemes tartózkodási helye volt magyar családoknak, újra meg van a maga szanzációja: szombaton megnyitja a Südbahnhotel családi otthona, a Waldhof-penzió. A Südbahnhotel, amely mint családi szálló mindig különös gondtal örökölté, azon, hogy kellemes otthon nyújtson vendégeinek, eddigi depandanszat, a Waldhofot átalakította, folyó, hideg és meleg vízzel látta el mind a száz szobát. A Waldhof vendégei ugyanazokat az előnyöket élvezik, mint a Südbahn vendégei, a Waldhof étterme ott van a Südbahnhotel épületében. Napi 15 pengőtől a főszezonban teljes ellátást nyújt a Waldhof.

— **Orvosi hír.** Dr. Palágyi Jenő újból rendel.

— **A Nagyvárad Zsidó Leány Internátus Püspök-fürdő-nyaraltatása.** Schwartz Menyhértné ortodox zsidó leánynevelő internátusa, mely évek óta sikeresen működik (Oradea, Pavel-ucca 25.) a nyári szünet alatt, a kies fekvésű fenyőerdővel övezett, hullámfürdővel ellátott Püspök-fürdőben egy szép, 16 szobás, modern villát bérel és havi 3500 lejért nemcsak gyermekeket, hanem felnőtteket is nyaraltat, fenti összegben villalokás és kitűnő, bőséges ellátás is belfoglaltatik, gyermekek pedig állandó orvosi és tanári felügyelet mellett, szülők nélkül is nyaralhatnak.

— **Sofförtanfolyam.** Az aradi Automobilklub vezetése alatt álló sofförtanfolyam folyó hó 6-án, hétfőn nyílik meg, az állami fa- és fémipari iskolában. Az előadások délután 6 órakor kezdődnek.

— **A jó anya csak valódi tejkaramellát ad gyermekének, amelyen rajta a Stollwacker név.**

II. Károly király — az aradi látogatásáról

Megérkezett a felíratra az uralkodó válasza — A Kamara mai ülése

Bucurestiből jelentik: A Kamara délutáni ülésén Pompei elnök felolvassa a király válaszát a parlament felíratára. Az uralkodó örömeinek ad kifejezést afölött, hogy az országos helyzeten javítanak és, hogy a politika! pártokat az a cél vezeti, hogy javítsanak a gazdasági válságon.

— Örömet fejezem ki. — szól az uralkodói válasz — a csatolt területek fejlődése fölött és a temesvári és aradi látogatásom csak megerősítette azt a szeretetet, amely engem és népemmel egymáshoz fűz.

A válasz végül is jó és eredményes munkát kíván a parlamentnek. Ezután folytatták a közigazgatási reform vitáját. Dimitriu liberális élesen támadja a javaslatot és kifejti, hogy egy rossz törvény helyett, egy még rosszabbat hoznak. Valjean előadó rablógazdálkodásnak nevezi az előző kormányrendszert, amire Mihailache éles szavakkal válaszol. A többség és a nemzeti-parasztpárt között szökváltás keletkezik, zaj támad, amelyet az elnök csak percek múlva tud lecsillapítani. Valjean végül is kéri a javaslat elfogadását. A Kamara ülése ezzel véget is ért.

Teljes eredménnyel végződtek a francia—amerikai tárgyalások

Az egyezmény a francia ellenjavaslat lényegesebb pontjait érintetlenül hagyta

Párisból jelentik: A francia—amerikai tárgyalások teljes eredményre vezettek. Az egyezmény a francia ellenjavaslat lényegesebb pontjait érintetlenül tartja fenn és nem érinti azokat a fizetéseket, amelyek a Young-tervezet értelmében a feltételek nélküli fizetések között szerepelnek. Az ötszázmillió arany márkát, amelyet Franciaországnak közvetlenül a nemzet-

közi fizetések bankjának kellene fizetni, nem közvetlenül a német állam kapja meg kölcsönként, hanem azokat a német államvasutak részére folyósítják. Amennyiben Németország a jövő évben is moratóriumot kér, úgy ebben az esetben Franciaország a nemzetközi fizetések bankjának utján kap garanciát. Erre a két pontra nézve létrejött a megegyezés.

Színház — Irodalom — Művészet

Nagysikerű dalestély a Magyar Házban

Az országos népdal pályázat eredménye.

Szombaton este jelentős kultúresemény színhelye volt az aradi Magyar Párt Zrínyi-uccai helyisége. Néhány hónap előtt az aradi Magyar Párt közművelődési szakosztálya országos népdal pályázatot írt ki új magyar népdalokra. A pályázatra beérkezett 142 pályamunka megbírálása hosszú időt és nagy körültekintést igényelt, s így csak most kerülhetett sor a pályázat eredményének kihirdetésére.

A gondosan összeállított műsort az ifjusági zenekar nyitánya vezette be. Keller: „Templonszentelés”-ét játszották el ügyesen, majd Muzsary Ilka, a közkedvelt népdalénekesnő előadta Erdős Mátyás dr. járásbíró pályamunkáját, a „Próba-szerencse” jeligés „Sárga levél hullott a fáról” című dalt, melyet Zombory Jenő szövegére szerzett. Utána „Flor” jeligével beküldött „Magasan a fejem felett” című dalt énekelte el Muzsary Ilka, melynek szerzője Éles Joli harmadéves nagyváradi akadémiai növendék. „Azt álmodtam” című dal előadása következett ezután, melyet Bedő Árpád dr. ifj. Bedő Árpád szövegére szerzett. Majd Drdla: „Szerenád”-ját Kardos Antal játszotta el hegedűn Riedler Margit zongorakíséréte mellett. „Fehér kócsag” jeligés „Ki tudná azt megmondani” című díjnyertes munkát Samu Gyula énekelte el Keleti Frigyes ügyes zongorakíséréte mellett. A pályamunka zenéjét Vig Andor szövegére Komlós Elemér szerezte. Bartók Béla: „Régi táncok” című művét Rényi Józsa adta elő, majd „Thália” jeligével beküldött „Édes anyám” és „Befordultam a templomba” című pályadíjnyertes, valóban értékes dalokat Várfalvy Elza énekelte el. A dalokat Bérczy Lajos szövegére Csányi Mátyás, a népszerű zeneszerző írta. A negyedik díjat dr. Vitosné-Hunyady Erzsike vitte el „Elmegek én innen messzire” című munkájával. „Alea jacta est” jeligére a „Kocsmában” című dalt küldték be Kovács László szövegére és dr. Erdős Mátyás zenéjével, melyet Várfalvy Elza énekelte Ambrus Rózsa kíséretével. Brahms: „Magyar táncok” című művét Dávidházy Kálmán hegedűn adta elő Keleti Frigyes kíséretével és ezzel a hangulatos nagy érdeklődést keltett est befejeést is ért.

Rango

Nagyszabású hangosfilmbemutató a Central-mozgóban

A tudomány és az emberi kitartás diadalának fényes bizonyítéka ez a film. Szumatra ösvadonjában, ezer veszély, emberfeletti küzdelmek közepette készültek ennek a minden tekintetben kiváló, utólréhetetlen filmalkotásnak felvételei. Több évi kitartó, megfeszített munka csodálatos eredménye a Rango, mely az őserdők legvadabb, legjárhatatlanabb rejtetegeiben, a legsötétebb Airikában játszódik le. Nincsen felépített, kitalált és szépen összeállított szűzsége, nincsenek főszereplői, sem statisztaszemélyzete. De „szférjai” vannak. Ott van a Rango, ez az eredeti, kedves, bámulatosan értelmes, szinte emberi vonásokat eláruló majom. Az ő története is valóság, nem fantázia szüleménye.

Megkapó, izgalmas és érdekesítő jelenetek teszik változatosá a filmet. Az ember és a vadon urainak, a veszedelmes vadállatoknak örök harcát eleveníti meg a Rango. A létező folyik a gigászi harc az örök ellenségek között. Évezredek hosszú során át folyt már ez a titáni küzdelem s bár legtöbbszörre az ember lett a vesztes, mégis kitartó erővel folytatják, mert folytatniuk kell primitív eszközeikkel és minden erejükkel. Ernst B. Scholdsack szinte emberfeletti türelmet és kitartást igénylő óriási munkát végzett, hogy megalkothassa ezt a tiszta művészetet reprezentáló, hatásos filmremekművet és valóban igaz eszközökkel állott a tudomány és az emberi haladás szolgálatába. Ez a film hatalmas élvezetet és tiszta örömet jelent mindenki számára, aki végignézi és akik a Chang és Simba című hasonlóan értékes filmeket láthatták, új gyönyörűséget találnak a Rangóban, amelyben a tigris ordítását, az oroszlan üvöltését, a majmok kurrogását és az egész őserdő nagyszerű életének minden mozzanatát hallhatjuk.

* **Salamon Béla vendégjátéka!** Nagy érdeklődés előzi meg Salamonék vendégjátékát. Már tömegesen jegyzik elő a vendégjáték jegyeit. A téli színházi szezon legnagyobb sikerű bohózata, a „III. Konrad”, Vadnai László ragyogó humoru szatírája, Salamon Béla-
val a főszerepben, gerince a műsornak. Lőrincz Miklós bohózata „Ciprián méster”, a falusi kuruzsló végtelen mulatságos kalandjait persziflálja. Női Károly „Körmenet” című bohózata ragyogóan megírt, ötletes darab. Vadnai László burleszkjében, „Mondja a szemébe”. Salamon egy gesztusát pár nap alatt egész Budapest ismerte és utánozta.

NEMZETI

Gallina, - Török Flóra - Hossó
Bura, Bartos - Kovács, Vadas,
Szenes, Bihámi, Czétényi

ATE.

Berger - Mihály, Bucur - Lingu-
rár, Cuiédán, Szabó Béla-Barbu
II, Balí, Fritz, Puskás, Grosz

Az egyes csapatok 1/2, 1/4 és 1/6 órákor játszanak.

A „csontok háza” és a konzervált lövészárók

Békés aratásra készülnek a harcmezőkön — Nyári utazás a halottak országában — A verduni győzelmi emlékmű — Renovárták a rheimsi székesegyházat

— Tessék kiszállni! Innen be lehet látni az egész terepet! Ott van az ugynevezett 304-es magaslát, ahol a legborzalmasabb harcok dultak...

... A soffőr leállítja a kocsit és kiszállunk. Gyönyörű júniusi reggel. Olyan nyugodt és békés a hangulat, hogy az embernek szinte lehetetlen, hogy itt valamikor gránátok töltéséért fől a földet és az ellenfelek szuronyai nyomán ez a föld itta be ezrek és ezrek vére. Ma már nyoma sincs az ágyugolyók és srappellek vájta mélyedéseknek, szép egyenletesen bevetett földek. A vér ugylátszik még termékenyebbé tette ezeket a földeket s a magasra nőt vetések békésen eltakarják az ágyuk, srappellek, katonabakancsok, kinok és szenvedések nyomait.

Egészen azonban mégsem tüntették el innen a ronbolás emlékét. Itt-ott drótkerítéssel körülkerítve bevetetlen rétdarabok vannak, ahol a föld mélyében még ma is száz és száz srappel fekszik és a vashalál alattomosan húzódik meg a szépen termő mezők ölében. Olyanok a kis bevetetlen területek, mint az intó táblák. Memeto mori!

Verdun városa.

Egyetlen ház nincs ebben a szomorúemlékű városban, amelyet ne kellett volna újra építeni és renoválni. Az uccák és terek szinte teljesen újak. A város közepén magasan uralva a teret szökik magasba az 1929-ben épített győzelmi emlékmű. Magas alapzaton, amelyhez lépcsőzet vezet, Gallia alakja néz a messzi távolba. Kissé féatírián van beállítva ez az alak, az ember azonban mégsem szabadulhat attól az érzéstől, hogy ebben a környezetben, ebben a sokat szenvedett városban valóban impozánsul hat ez a monumentális szobor. Az emlékmű talapzatán kis aranykeretű táblákon híres francia államférfiak és hadvezérek beszédei, vagy híres mondásai vannak bevésve. Még Petain marsallnak emlékeztetés „On lesz aura” felkiáltása is itt van megörökítve. A kripta bejáratánál márványtáblák hirdetik, hogy „George Clemenceau és Raymond Poincaré polgárok nagy érdemeket szereztek a háza megmentésénél.” Magában a kápolnában három mélyedés, amelynek háttere a béke pálmáigait ábrázolja. Minden mélyedésben egy-egy fekete márványtomb, amelynek felső táblája ferdén le van vágva. Ezeket a könyvtartó formájában levágott táblákon egy egy könyv nyugszik, az ugynevezett „verduni aranykönyvek”, amelyekbe minden Verdun-nél elesett francia katona nevét bevezetik.

A várost uraló ugynevezett Douaumonti dombon, amely annyi német és francia anyának okozta könnye hullajtását, még mindig áll az a dupla lövészárók, amelyben az a rettenetes szüreközélt harc játszódott le, mely miatt még ma is a bajonettek lövészárkának nevezik azt a helyet.

Egy gazdag amerikai tette lehetővé, hogy a borzalomnak ezt a tanyáját örökre megörzék nyílt széként és emlékeztetőként az emberiségnek. A földből a bajonethegyek száza állnak ki. A bajonettek között elszórva francia és német acélszakok, úgy hogy messziről nézve az embernek az a benyomása, hogy a lövészárkokban még most is ott állnak az ellenfelek feltűzött bajonettel, rozsdás acélszakokkal. A lövészárók egész hosszúságában egy nehéz betonfedéllel van letakarva és minden oldaláról tüskésdróttal körülvéve, úgy hogy közvetlen közelébe nem is lehet jutni.

Pár lépésnyire az örökre konzervált lövészáróktól épül a „Douaumonti csontok há-

za”. Az épület kívülről még nincsen egészen kész, de belülről már folynak a berendezési munkálatok. Az épület is egy dombon áll és egy domb oldalában, a kereszties katonasírok falankszai sorakoznak. Amerre néz az ember, csak keresztieseket lát gyönyörű rendbe sorakoztatva...

Elég volt a halottak városából, gyerünk minél messzebb innen, ahol szépen kipucolva, sorakoztatva testvéri egyetértésben fekszenek a franciák és németek ezrei.

A champagnei mészmezők.

Guippesben vagyunk. Az autóban egy volt frontarcos utazik velem, aki valamikor szintén harcolt ezen a vidéken. Nem is ismeri meg a tájat. Szemei könnybefutva járják be a környéket. Keresi azt a félig szétlőtt házat a falu előtt, mely annakidején megvédte őket a gépfegyvertűztől. Keresi a teljesen szétlőtt falut, amelynek egyetlen épp háza sem volt. És mit lát? Guippes ma egy éppen olyan szép, tiszta kis mészkövekből épült falucska, amilyen háború előtt volt.

Már a Rheimsi uton vagyunk. Távolból feltűnik a katedrális tornya, amelynek a németek által való szétlővetése az egész kulturvilág ekkeseredését vonta a németekre. Nem messze magától a várostól, az egyik mély utszéli gödörben egy felborult német tank fekszik. Alig sérült, csak egy kicsit rozsdás. A kiháló emlékműnek az ut felőli oldalán egy fehér táblácska lóg:

A rheimsi idegenforgalmi társaság tulajdona

és egy másik:

Tilos a tank belsejébe bemészni.

Különös idegenforgalmi propaganda!

Végre beérünk a városba. Magát a kated-

A tanár ur pásztorórát kér egy diák anyjától

Csak akkor engedi át a fiut, ha az anyja elmegy a találkára — Tanügyi botrány Marosvásárhelyen

Marosvásárhelyről jelentik: Érdekes, mondhatnók irivol ügyben szállt ki Marosvásárhelyre Bujor bucarestii tanügyi inspektor. A román fiu-liceum egyik tanárát jelentette fel az egyik diák édesapja, hogy gyermeke feleleteit tendenciózusan aláértékelt csak azért, hogy ennek nyomán magának pásztorórát erőszakoljon ki az anyától.

A feljelentést az ügyben még május hónapban tette a férj, de a kultuszminisztériumban abban az időben még nem igen vették komolyan az efféle apróságokat.

Iorga Miklós erélyes kolozsvári fellépése nyomán azonban nem lehetett egyszerű mosollyal végigjutni a marosvásárhelyi eseten, bár az nem is jutott túl a kísérleti stádiumon.

Bujor inspektor tehát vonatra ült s a kánikulai eseménytelenségben egy kis mozgást hozott a marosvásárhelyi aszfaltra. A kihallgatások során kiderült, hogy több liceumi tanár a nyitott ablakon át fölтанuja volt annak, hogy a feljelentett tanár ur az egyik diák édesanyjának ajánlatot tett, amely szerint menjen el vele találkozóra és akkor fiát az iskolai év végén átviszi.

Az uriaszony látszólag hajlott az ajánlatra, odahaza azonban mindent elmondott férjének, ki a találkozás helyén detektívvel jelent meg s jegyzőkönyvet vettetett fel.

Ez a jegyzőkönyv szolgált a feljelentés alapjául, melynek nyomán a vizsgálat most megindult a dikáns tanügyi botrány körül.

ANGOL-MAGYAR BANK RT.

BUDAPEST.

ALAPITASI ÉV: 1890.

ALAPTOKE: 40 millió pengő.

Hitellevelek, csekkek, átutalások és bármely bankszerű megbízás gyors és előzékeny lebonyolítása.

BETÉTEKET minden valutában előnyösen kamatoztatunk.

ralist igen ügyesen restaurálták. Csupán a bal oldali részen látszik erősen a lövések nyoma. Rheims nagyon élénk vidéki város, szintén teljesen restaurálva, csupán a régi városháza helyén mered szomorú látvány a látogató elé. A büszke gótikus stílusban épült városházának csak külső frontja maradt épen. Egy fal. Az üres ablakhelyeken a júniusi ég tekint be. Ez is így fog maradni? Ugy látszik, mert eddig semmi sem mutat arra, hogy itt építkezni fogjanak.

Utunk tovább vezet Chateau Thierry felé. Itt az angolok harcoltak. Ha nem tudná ezt az ember, akkor a kitünően rendezett angol katonasírok elárulnák. Az angol vezérkar itt táborozott La Fontainnek, a híres francia mesemondónak a szülővárosában.

A temetőknél nincs egy lélek sem. A francia trikolor és az angol zászló egyedül lobognak a szellőben. Lábam alatt az angol katonatemető kavicsai csikorognak. Elhagyom a holtaknak ezt a szomorú tanyáját és a tobzódó, lüktető élet felé utazom: — a párisi gyarmatügyi kiállításra.

Kommunista munkásokat tartóztattak le Aradon

Házkutatások alkalmával súlyosan kompromittáló levelet találtak náluk.

A múlt hó folyamán az ujaradi csendőrség — mint jelentették — kommunista agitáció miatt letartóztatta Kovács Elemér és Geles Fülöp ujaradi lakosokat, akiket a temesvári állambiztonsági hivatalhoz kísért át. A sziguranca kihallgatta a munkásokat, azonban néhány nap múlva mindkettőjüket szabadlábra helyezték. A két munkás hazajött Ujaradra, de az aradi rendőrség tegnap váratlanul mind a két munkást felkísértette a rendőrprefekturára, ahol kihallgatásuk után ismét letartóztatták. Kovács Elemért és Geles Fülöpöt ma délelőtt kísérték át az aradi ügyészségre, ahol Ludosan vizsgálóbíró hallgatta ki őket. Kihallgatásuk után kihirdette előttük az előzetes letartóztatásukat s mindkét kommunista gyanús munkást az ügyészség fogházába kísérték. Újabb letartóztatásukra az adott okot, hogy a rendőrség úgy Kovács Elemért, mint Geles Fülöpöt szabadlábra helyezésük óta állandó megfigyelés alatt tartotta. Megállapították, hogy levélben összeköttetést tartottak fent a szélsőséges szervezetekkel s ezeket a súlyosan kompromittáló leveleket a rendőrség az elmúlt éjszaka tartott házkutatáskor meg is találta.

Érettségire, magánvizsgára sikeresen előkészítnek tanárok

Internátus Budapest, Sas-ucca 15. Telefon: 193-26

TARKA ESEMÉNYEK

A festőművész biene

Óriási megdöbbenést és feltűnést keltett Berlinben Franz Heckendorf festőművésznek, a berlini „Szecesszió” művészeti társulat igazgatójának a letartóztatása. Megállapították, hogy Heckendorf januárban betört egy berlini bankigazgató villájába és annak kertjéből egy két és fél méter magas nehéz művészi bronzszobrot elrabolt. A szobrot később egy műkereskedőnek 2500 márkáért eladta. A festő lakásán megtalált házkutatás alkalmával számos lopásból származó értékes szőnyeget, egy Rembrandt-képet és más értékes műtárgyakat is találtak.

Fascista színházi cenzúra. Az olasz hivatalos lap most közli az új színházi cenzuratörvényt, amelynek értelmében a jövőben minden színpadra kerülő darabot előzetesen a belügyminisztérium és egy külön cenzurabizottság vizsgál felül politikai és erkölcsi szempontból. Ezenkívül minden perfektusnak a hatásköre alá tartozó területeken jogában áll a már engedélyezett darabok előadását betiltani.

JERITZA MÁRIA BALESETE. Jeritza Mária dsztrák kamaranékesnő lakásán olyan szerencsétlenül esett el, hogy betörte a szalon üvegajtáját s karján sérüléseket szenvedett. A művésznő a sebesülés ellenére énekelt az Opera esti előadásán, azonban a szünetek alatt a kötések kétszer meg kellett újítani.

Működik a lasszó. A Salzburg és Reichenhall közötti országúton egy jólöltözött fiatal ember egy arra robogó autó vezetőjének a nyakába lasszót dobott s így megállásra kényszerítette az autót. Az utonálló kifosztotta az autó utasait, aztán elmenekült, de rövidesen sikerült letartóztatni. Megállapították, hogy az illető egy alkámszélű kertész.

LEFEJEZTE A REPÜLŐGÉP. A franciaországi Chateaux város közelében példátlan karambol történt egy gépkocsi és a repülőgép között. Az ottani katonai repülőtér közelében egy repülőgép bukkant fel, amelynek pilótája bravurműtárványt akart végezni és oly alacsonyra szállt az autó fölé, hogy kerekéi beleütöttek annak tetejébe és az autó fedelét letépték. A repülőgép az autó két utasát a szó szoros értelmében lefejezte, a másik két utast is életveszélyesen megsebesítette. A pilótát, akiről megállapították, hogy már több ízben rendkívül könnyelmű produkciókat végzett géppel. letartóztatták.

TRAGÉDIA EGY TEMPLOMBAN. A litvániai Schaulemban megtartott eucharisztikus kongresszus alkalmával az ottani kolostor templomában több mint kétezer hívő gyűlt egybe. Az istentisztelet alatt egy nő egyszerre elkiáltotta magát, hogy a templom összedől, mire a hívők borzalmas pánikkal menekültek. A tolongásban számos embert letaposnak, akik közül kettő meghalt, több mint 50 pedig súlyosan megsebesült.

A newyorki erkölcsbírósnak az ismeretes erkölcsi botrány ügyvel kapcsolatban újabb súlyos botránya van. Megállapították, hogy Jean Norris asszony, New-York állam egyetlen nő bírája a vizsgálata alatt súlyos visszaéléseket követett el. A letartóztatott nők vallomásaikról hamis jegyzőkönyveket vet fel, hogy a többi vádlottak ellen terhelő vallomásokat tegyenek. Norris asszonyt emiatt most bírői állásából elbocsátották.

MÉRGES GÁZ — BÉKÉBEN. A franciaországi Angersben egy erdészeti tisztviselő több társával együtt autóval kiment az erdőbe, hogy mérges gázzal kiirtsa a vakondokat. Utközben néhány fémpalack, amelyekben a mérges gázt tartották, összetört, a gáz kiömlött és az autó utasai közül, akik nem tudtak elég gyorsan menekülni a gépkocsiból, kettőt megölt.

Az amerikai hőség. Amerikában a hőség — különösen a középső országrészekben — egyre nagyobb károkat okoz az állatállományban és a természetben is. A hőség árnyékban 45 Celsius. Az állatok szomjan pusztulnak, az emberek hőgutáit hullanak százával. Egyedül Csikágóban több mint százötven ember halt meg a forróság következtében a nyílt utcákon. A farmokon az emberek csak északa dolgoznak.

Vegyen az Aradi Szeretetház bélyegzőjével ellátott Zsidókórház Sorsjegyet.

Főnyeremény: 1 millió Lej.

Kapható mindenütt, darabja 100 Lej.

Cristea volt aradi váminspektort letartóztatták a szovjet-hócipődumping ügyében.

Feltűnést keltő letartóztatások Bucurestiben — Egy ismert bucuresti-i kereskedő az ügyészségen

Bucurestiből jelentik: Az Aradi Közlöny már több ízben beszámolt arról a vizsgálatról, amely egy nagy bucuresti-i cég tulajdonosa ellen indult meg, akit azzal vádoztak, hogy szovjetországi hócipőket csempészett be az országba. Mint ismeretes, annak idején, amikor a vizsgálatot Einhorn a megvádolt kereskedő ellen megindították, az ügybe belekerült Honigmann Faguranu, a Lup-ta főszerkesztője is, akit azzal vádoztak meg, hogy a csempész kereskedő segítségére volt. Faguranu azonban a vizsgálat során teljesen tisztázta magát a kényes ügyben és sikerült bebizonyítania, hogy a csempészéshez egyáltalán semmi köze sincs és neve minden valószínűség szerint, tévedésből kerülhetett a csempészési bűnyűbe.

Az ügyben lefolyó vizsgálat a tegnapi nap-

ra váratlan szenzációval szolgált. Kiderült ugyanis, hogy a nagy port felvert csempészésben Cristea volt aradi vámvezérigazgató is bele van keverve, akinek szereplése az eddigi vizsgálat során egyáltalán még csak fel sem vetődött. A vizsgálatot vezető Stanescu vizsgálóbíró, a vámvezérigazgatóság ellen felmerült súlyos terhelő adatok miatt, elrendelte Cristea azonnali letartóztatását. Ugyancsak letartóztatták Einhorn kereskedőt is. Mindkét letartóztatás nagy feltűnést keltett a fővárosban.

HAJDUSKA PENSIO

Budapesten, a Belváros központjában, Párisi-utca négy, III., 4. Telefon: 886-77. Elegáns szobák, folyóvíz, lift, elsőrendű diétás ellátás. Jutányos árak.

Automatatelefon három erdélyi városban — Aradvárosa kimaradt a tervezetből

Capusana postai tanácsos nyilatkozata — Csak Kolozsvár, Temesvár és Nagyvárad kapnak egyelőre automata-központot — Araddal később akarnak Morganék megegyezni

A Morgan-társaságnak Romániában való térnódítása óta országszerte megindultak a munkálatok. A társaság az állammal kötött szerződése alapján öt év alatt kell, hogy átszervezze az ország egész telefonhálózatát. Érthető, hogy Morganék ugyancsak kihasználják az időt és különösen a tavaszi és nyári hónapokban nagy elánal kezdtek meg a technikai munkákat. Az ország közönsége, melynek különösen városi lakosságát egzisztenciálisan érinti a telefon léte, vagy nemléte, érdeklődéssel várja az eredményeket.

Az országban talán Aradon van a legjobban elhanyagolva a telefonhálózat és Arad kereskedői életének évek óta a legégetőbb problémája egy modern telefonszolgálat és ezért fellélegzettek a kereskedelmi és iparvállalatok, amikor a Morgan-csoport mértékadó körei az aradi központ részére automata berendezést ígértek. Most azután véglegesen elhatározta a Morgan-csoport, hogy Arad nem kap önműködő telefonközpontot, és Erdélyben mindössze három városban szerelik át a hálózatok központjait.

Arad a második számú telefon zónába esik, amelynek igazgatósága Kolozsváron van és azt Capusana postai tanácsos, igazgató vezeti. Az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetést folytatott Capusana igazgatóval, aki az alábbiakat mondta el:

— A telefontársaság elsősorban az ország egyes tartományai közötti kapcsolatot építette ki, mert ez volt a legsürgősebb és legjobban nélkülözhetetlen. Az állammal kötött szerződésben a társaság öt új vonal építését vállalta. Ezek a vonalak Bucuresti—Cernovic, Bucuresti—Iasi—Rysenev, Bucuresti—Temesvár, Bucuresti—Arad és Bucuresti—Kolozsvár—Nagyvá-

rad. Ezeket a vonalakat a társaság már ki is építette és most már a közönség rendelkezésére állanak. Több oldalról azzal a kérelemmel keresték fel a postát, hogy a főbb vonalakon két telefonvonalat állítsunk fel. A modern technika vívmányai feleslegessé teszik a társaság számára; hogy ezeket a vonalakat kiépítse, mert az áramnak magasabb frekvenciájával egy és ugyanazon vonalon négy beszélgetést lehet folytatni. Tudományosan ezt úgy fejezik ki, hogy az áramkör még újabb három áramkört ad, amelyek még jobbak, mint az eredeti áramkör.

— Melyik külföldi állammal folytathatunk beszélgetéseket Romániából?

— Eddig — hangzik a válasz — nyolc európai állammal fejeződtek be tárgyalásaink. Ma már kitűnő összeköttetést kaptunk Magyarországgal, Ausztriával, Németországgal, Franciaországgal, Belgiummal, Hollandiával, Csehszlovákiával és Angliával. A külföldi beszélgetések kifogástalanok, erről az állam magasrangú tisztviselőinek is több ízben volt alkalmuk meggyőződniek.

— Miért nem kap Arad is automata központot? — tettük fel a második kérdést.

— Az állammal kötött szerződés szerint Erdélyben csak három város kap automata-központot és pedig Kolozsvár, Temesvár, és Nagyvárad. Az automata telefonok felszerelése a legnehezebb munka, amelyhez külön épület és egészen új hálózat szükséges. Azonban nem lehetetlen, hogy később Arad városával köt a Morgan-csoport megállapodást és akkor felépítjük az automata központot, azonban ehhez még évek szükségesek, addig pedig csak javításokkal segíthetünk Arad telefonelőfizetőinek panaszán.

Nemzetközi vasuti jegyek :-: Hálókocsi helyek külföldre: Sándor Ferenc hivatalos menetjegyirodájában. Prospektusok! Utitevék! Kimerítő felvilágosítások!

SPORT KÖZLÖNY

Magyarország—Románia labdarugó-mérkőzés színhelye vasárnap Bucuresti

Aradon a Nemzeti játéka és a regattabajnokság jelentélményét — Debrecenben a második Középeurópai Kupa-küzdelmet játszik le a Bocskai és Vienna között —

Tavaly, a nyár kezdetén, a csapataink tatarodót futtak! Szigorúan betartották a nyári pihenőt, idén a Magyarországgal megkötött béke élénkséget és szint viz sportéletünkbe. Románia most érkezett el a legnagyobb szabású mérkőzés elé. Ma fogja megvívni először nehéz csatáját a magyar válogatottal. Igaz ugyan, hogy ez a vendég válogatott a magyar erőlista második garnitúrája, de ezek a fiatalok, a „Csikók” csapata, annyira szívvel-lélekkel küzdenek, hogy ez teljesen egyenértékű a nagynevű játékosok technikai kiforrottságával. A válogatottunk a mai összeállításában még jobb, mint az elmúlt héten.

mert három Ripensia-játékosal erősítették meg. A csapat különben így fest: Czauert — Bürger, Albu — Hrechuss, Steinbach, Rafinszki — Glancmann, Kovács, Sepi, Bódola, Kocsis. Mint látjuk, ismét a négy NAC-csatár került be, akik a multkor kiváló játékot produkáltak, most is a kolozsvári Sepi fog irányítani, akinél jobb centercsatár jelenleg tényleg nincs az országban. A halvesort a két Ripensia szélsőhalf és a femesvári származású, jelenleg Bucurestiben játszó Steinbach alkotja. A magyar csapat a következő: Weichardt — Werner, Biró — Belcsik, Vámos, Bán — Paczalai, Kovács II., Jakube, Bruckner, Beikó. Tartalékok: Odri és Hauer.

Aradon a Nemzeti vendégjátéka és az országos regattaverseny jelent nagy eseményt

A sorozatos vendégjárások egyik ettappjaként, a Magyar Profiligában az ötödik helyen végzett Nemzeti vendégjátékához érkezünk el. A Nemzeti kiváló játékerőt képvisel, hiszen több válogatott játékos van, akik közül legelsősorban természetesen Gallináról kell megemlékeznünk. Gallina Bécsben örökké emlékezetes bravurral védte a magyar válogatott hálóját. A bekkpár: Flóra, Török, — az utóbbi szintén több ízben viselte már a címeres trikót. Hosso, Buza, Bartos, a fedezet-sor, míg a csatársor a következő: Kovács, Vadas, Szenes, Bihámi, Czétényi. Ennek a kiváló pesti csapatnak ellenfele szinte a válogatott számba menő aradi csapat lesz. A kapuban

Berger fog állani, aki többszörös Délmagyarország válogatott. A további sor: Bucur, Mihály — Szabó B., Cuiedan, Lingurar — Katz, Puskás, Fritz, Bali, Barbu II.

A másik nevezetes és az idei évad legkiemelkedőbb eseménye a regatta-verseny, amelyről már a mai számunkban beszámoltunk. Nagyváradon a pesti MTK fog megmérkőzni az ottani bajnok Crisanával. Debrecenben a Bocskai és a Vienna között játszik le a Középeurópai Kupáért folyó második mérkőzést, mint ismeretes és mint arról annak idején beszámoltunk, első ízben Bécsben a Vienna győzedelmeskedett 3:0 arányban. Nincs sok remény arra, hogy a magyar csapat behozza a bécsiek ezen nagy gőlelőnyét.

Ujra Schmeling lett a boxolás világbajnoka

Tizenöt menetben győzött Stribling ellen — Negyvenezer főnyi közönség nézte végig a mérkőzést

Clevelandből jelentik: A péntek este megtartott box világbajnoki mérkőzésen a német Schmeling, az eddigi bajnok megvédte elsőségét John Striblinggel szemben. A mérkőzést 40.000 ember nézte végig, ennek dacára deficiittel végződött, ami első eset a világbajnoki küzdelmek során. Pont 10 órakor kezdődött meg a meccs. Az első menet minden érdekesség nélkül folyt le, a második és a negyedik roundban Stribling a többet támadó, míg Schmeling csak védekezik, az ötödik menet ismét döntetlent hoz. A hatodik menetben Stribling erős ütést kap az orrára és megindul az orra vére, amit ellenfele kihasznál, úgy hogy ez a round Schmeling javára végződik. A hatodik menetben kezd kidomborodni Schmeling fölénye. A hetedik és nyolcadik menetben Stribling összeszedi magát és technikai fölényt mutat Schmelinggel szemben. A kilencedik menetben Schmeling hatalmas támadást intéz az amerikai boxoló ellen, aki csak nehezen áll a lábán. A tizedik menetben Schmeling több horogütést mér Striblingre, aki csak nehezen állja az ütéseket és látszik rajta, hogy elkészült erejével. A tizenegyedik menettől kezdve a német fölénye elvitathatatlan, azt teteti ellenfelével, amit akar, hidegvérűen kergeti a kötelek között Striblinget és egyik ütést a másik után helyezi el rajta. A tizenkettedik menetben Schmeling mesteri játékot mutat, Stribling a tizenharmadik roundban megegyeszer összeszedi

magát és horogütést mér Schmelingre, aki ezt elhárítja, majd állandó támadásba megy át, a mit a tizenötödik roundban is rendületlenül folytat. A tizenötödik menetben Stribling az állára kap egy erős ütést, összerogy és a bíró kiszámolja. A közönség egetverő éljenzése közben hirdetik ki az eredményt, amely szerint Schmeling technikai knockauttal győzött, a tömeg a győztest a vállára emeli és úgy hordozza körül.

Aszlán Baba diadalmas külföldi szereplése

Kiváló játékosunk Balatonföldváron, Straubdal egy párt alkotva megnyerte a vegyepáros első díját, míg a hölgy-egyesben a harmadik helyen végzett

Amiak idején egyedül mi adtunk arról számot, hogy Arad kiváló hölgyversenyzője, Aszlán Baba, az AKE játékos, Magyarországon, Balatonföldváron fog több sorozatos versenyen részt venni. A pesti lapok most beszámoltak ennek a fiatal és máris ragyogó, fejlődésképes aradi hölgyjátékosnak magyarországi diadalmas szerepléséről. Legelsősorban falán arról kell megemlékeznünk, hogy a balatonföldvári hatalmas konkurenciában Straub Elekkel, a BEAC játékosával, egy párt alkotva, megnyerte a vegyepáros első díját, pedig a legjobb magyar versenyzőkön kívül lengyelek, csehek és osztrákok is részt vettek és ez még növeli az elért eredmény értékét.

A női egyesben Aszlán Baba, a szerencsétlen körülmények összejátszása miatt, a harmadik helyen végzett, habár a legjobb uton haladt az elsőség felé, de elpattart a verőjének a hurja és a kölcsönkapott, új ütőt nem tudta megszokni és így esett el, a jó megérdemelt, első helytől.

Aszlán Baba még továbbra is a Balaton környékén fog versenyezni előreláthatólag.

Megérkezett a Nemzeti Aradra

Ma éjjel, menetrendszerű pontossággal befutott a Nemzeti játékosait hozó budapesti gyors. A játékosokkal a Nemzeti szimpatikus elnöke, a magyar sportban nagy szerepet játszó Jónás Ödön jött, aki lekötélező szívélyességgel állt az Aradi Közlöny munkatársainak rendelkezésére:

— Teljes komplett csapattal érkezünk, csupán Belcsik és Odri vesz részt a „Csikók” bucuresti-i kirándulásán, de ezt a két játékos egyenlő erejű emberekkel tudjuk pótolni. Hisz, mint ismeretes, nekünk van elismerten a legjobb tartalék-gárdánk, most, ebben az esztendőben is, a B. csapatunk nyerte a Szövetségi díjat a nagy csapatok előtt. A fiuk mind fittes jöttek le és a legnagyobb harci kedvvel tekintenek a holnapi mérkőzés elé. Minden játékosunk nagyon jó most, ezt különben majd holnap személyesen meg is fogják látni. Biztos vagyok győzelmünkben, de mi nem is annyira a nagy gólarányu győzelemre, mint a szép játékra fektetjük a fősúlyt.

A „Csikók” csapata legyőzte Bucuresti válogatottját

A bucurestiek vigaszgólját az aradi származású Gyebrovski szerezte. Budapest—Bucarest 5:1 (4:0).

Bucurestiből jelentik: Ma délután került lejátszásra Bukarest és Budapest válogatottjai közötti football-mérkőzés, mely küzdelemből a kitűnően játszó budapesti csapat került ki megérdemelten győztesként. A mérkőzést hatezer néző jelenlétében játszották le. Fábris zágrábi bíró játékvezetése mellett. Már a 10. percben éri el a vezetést a magyar csapat, Hauer révén, amit a 26., 32. és 35. percben Jakube góljai követ. Az első félidő állandó magyar fölényben ért véget. Szünet után is a budapesti csapat van fölényben, aminek eredményeképpen a 20. percben Kovács megszerzi az ötödik gólt. Ezután a „Csikók” már nem az eredmény elérésére, hanem a szép játékra fektetik a fősúlyt, ami teljes egészében sikerült is. Befejezés előtt öt perccel a bucuresti-i csapat vigaszgólját az Aradról elszármazott Gyebrovski szerezte.

NADOR-PENSIO

Budapest, V., Nador-utca 24.
Kényelmes uri otthon, folyóviz, kitűnő ellátás, kívánatra diéta, mérsékelt árak. Tanuló ifjúságnak és állandó lakóknak külön kedvezmény.

Nyaraltatás a Püspök-fürdőben gyermekeknek

(állandó tanárnői felügyelettel szülők nélkül is) és felnőtteknek villalaksban lakás és kitűnő ellátás tetszés szerint orth. kóser, vagy magyar konyha havi 3500.— Lej. — Rádiumos hullám fürdője, s trandja szenzációs!
Szellemileg kimerülteknek elsőrendű!

Bűnvádi feljelentés az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár ellen

Szenzációs fejlemények várhatók

A csödbkerült Aradi Hitelbank és Takarékpénztár ellen tegnap tették meg az első bűnvádi feljelentést az aradi rendőrségen, ahonnan 17390. szám alatt az aradi ügyészségre tették át a feljelentést, amelyben hétiön kezdi meg a vizsgálatot a vizsgálóbíró.

A status összeállítása most van folyamatban, valószínű, hogy a passzívák összege nagyobb lesz az első bejelentés összegénél. Valószínű különben, hogy az első bűnvádi feljelentést követni fogja a többi betétes feljelentés is s így az ügynek szenzációs fejleményei várhatók.

SZERKESZTOI ÜZENETEK

Előfizető leánya. Levele és abban kifejezett nézete a házasságról teljesen érthetetlen, de valószínűleg is. Mert minden időben, minden nőnek életcélja mégis csak a házasság és az anyaság szent és felemelő érzése volt. Ha ön dolgozó nő és a hivatalban dolgozó férfiakat „megveti és lenézi”, az nem zárja ki azt, hogy azért rendes és derék férjek válnak belőlük. Levelének az a része a legkülönösebb, amelyben azt írja, hogy a dolgozó nőknek meg kellene tiltani a férjhezmenést. Bizonyos, hogyha majd az önnek rendelt férfi jelentkezik, elveinek szigorúságából is engedni fog.

B. J. Simonyfalva. Kivánságát ismételi meg még egyszer, világosan és érthetően. Leveléből nem tudunk az értelmet kívenni.

K. B. Menyháza. Értesítését megmutattuk Csorogariu Jenő vadászati felügyelőnek. Szerinte a duvadak irtását miniszteri rendelet teszi kötelevé, mindenesetre ajánlatos volna az uradalom igazgatójával, Gavalik Sándor urral is érintkezést keresnie, aki esetleg többnapos vadászatot rendezhetne a felbukkanó farkasok kipusztítására.

Régi olvasó, Arad. Az Aradi Közlöny részletesen beszámol a perek állásáról s azokat figyelemmel kísérte, megállapíthatta, hogy már a legutolsó fórum előtt vannak. Valószínű, hogy egy esetleg kinevezett új interimár bizottság a többi városok példájára kiegyezik a perlekedő tisztviselőkkel. Ezzel pedig nemcsak a hatalmas perköltségeket takarítja meg, hanem a tisztviselőkkel szemben elkövetett szabálytalanságokat is eliminálja.

Nyugdíjasok, Arad. Elkeseredésük érthető, jogos és méltányos is. Azonban innen segíteni ezeken az állapotokon nem lehet semmi cikkel, vagy közleménnyel. Tény, hogy az új kormánytól a nyugdíjasok is sorsuk javítását várták, ami eddig — sajnos — nem következett be. Azonban ismerve Iorga miniszterelnök intencióját, valószínű, hogy a parlament ülészakánák befejezése után egymást fogják követni az elintézését váró ügyek, amelyekhez eddig sem Iorga személyesen, sem pedig a minisztériumok nem jutottak hozzá.

Telefonelőfizető. Állítólag az új aradi telefonközpont felállításánál az összes, jelenleg használatban levő készülékeket automatikusan működőkkel cserélik ki. Természetesen ez csak a telefonközpont teljes átalakítása esetén lehetséges, mert addig a mágnessel dolgozó készülékeket leszerelni nem lehet.

R. D. postaiszt. B. A posta- és táviradiskolában az oktatás október 1-én kezdődik és június végéig tart. Beiratkozni augusztus 1-től lehet. A felvételi kérvényt a Direcțiunea Generală P. T. T.-hez kell címezni és a kérvényhez a következő okmányokat kell csatolni: bizonyítvány 4 középsíkola elvégzéséről, születési- és állampolgársági bizonyítvány. Az elmúlt évben havonként 3-400 lejt fizettek a tanulóknak, miután ebben az évben igen sok a jelentkező, valószínű, hogy a díjazást eltörlik.

Kertész, Sebis. A kért kertészeti szaklap a magyar földművelésügyi minisztérium kiadásában jelenik meg havonként. Romániába a behozatal meg van engedve, tessék tehát közvetlenül Budapestre fordulni, ahonnan a földművelésügyi minisztérium küld önnek mutatószámot. Előfizetési díja egészen minimális, mert a költségeket a minisztérium fedezi.

Két éves előfizető. A lakbérszerződés utáni illetéket a lakó tartozik fizetni, azonban a háztulajdonos is felelős annak kiegyenlítéséért. Az illeték összege 1,34 százalék, a befizetés elmulasztása esetén a háztulajdonos is felelős és szintén bírságot köteles fizetni.

Malomtulajdonosok figyelmébe!

Mielőtt kőveket beszerzik, kérjenek árajánlatot elismerő elsőrangú bel- és külföldi anyagból készült malomkőveimről.

Műkövek minden minőségben bármilyen darálóhoz.

Koptatógépek (Rentabel) smirgli köpenyvel szakszerű bevonását vállalom.

Szolid, pontos kidolgozás. Olcsó árak.

GUSTAV BONFERT,

Malomkőipar, 2214
Arad, Strada Ghiza Birfa No. 9.

KÖVETELJEN
BIZTOSÍTÓ
KARSZULÁT!

LEGYEKET, SZUNYOGOKAT,
MOLYOKAT, SVÁBBOGARAKAT,
POLOSKÁKAT, HANGYÁKAT, STB.

BIZTOSAN
PUSZTITJA AZ
ILLATOSITOTT

FLY-TOX

KAPHATÓ: DROGUERIA, ILLATSZERTÁRAKBAN STB.

Nagybani lerakat: București, Str. Plantelor 26.

Minden vagyonát elvesztette

az amszterdami szélhámosok és képhamisítók karmai közé került német kereskedő

Régi holland mesterek alkotásai helyett, hitvány hamisítványok. A megirigyelt műkereskedői babérok 115.000 dollárjába kerültek a hiszékeny embernek

Amsterdamból jelentik: Az amszterdami bíróság tárgyalótermében egy csunyan felültetett német kereskedő tragikomédiája váltott ki minduntalan harsogó nevetést a hallgatóság soráiból.

Winter Rudolf német kereskedőnek tekintélyes vagyona volt, amelyet gyümölcsöztetni szeretett volna. Ismerősei körében akadt egykét ember, aki képekkel és szobrokkal kereskedett és nem egyszer kitűnő üzletet csinált. A kereskedő azt hitte, hogy a műkereskedéshez nem kell egyéb, mint egy kis tőke, egykét jó tanácsadó, azután megy az üzlet, mint a karikacsapás, akad majd gazdag és bogaras amerikai, aki jókora földrrel megvásárolja a holland mesterek képeit. A művészettörténebből mindössze annyit tudott a furfangos kereskedő, hogy a németalföldi piktorok, feltéve, ha pár száz éve éltek és festettek, kitűnő keresletnek örvendenek a piacon. Amsterdamba ment tehát és érdeklődni kezdett, hol vásárolhatna olcsó áron festményeket.

A véletlen összehozta két amszterdami szélhámossal. Az egyik kereskedő volt, a másik elbocsátott bányatisztviselő, akinek abban az időben semmiféle keresete sem volt. Mindkettőjüknek kapóra jött a duzzadó pénztárcájuk német kereskedő, akit páratlan furianggal fosztottak ki. Mindenekelőtt egy képhamisító társasággal kerestek összeköttetést és hamarosan találtak is egyet, amelynek műhelyében tucatszámra gyártották a holland mesterek remekeinek kópiáit. Ezek a másolatok már első látásra elárulták származásuk titkát s még szakértőnek sem kellett lennie annak, aki fölismerte a teljesen értéktelen hamisítványokat. A német kereskedő azonban még az elemi ismeretekkel sem rendelkezett és örömjongva ragadta meg az alkalmat, hogy összevásárol-

jon egy 150 képből álló galériát.

A bőkezű mecenásnak hire ment és ahány nyomorgó festő Amsterdamban a festéket kerve, szép sorjában a mecenás elé járult és megvételre ajánlotta fel az amszterdami múzeumban nagy mesterek alkotásairól készített kópiáit. A kereskedő azonban csakis olyan képeket vásárolt, amelyeknek hiteles eredetét szakértői vélemények igazolták. A szélhámos társaság tehát hamisította a szakértői véleményeket is, csatolta azokat a képekhez és rövid idő alatt 115.000 holland forintot szedett el a hiszékeny német kereskedőtől. Amikor Winter Rudolf vásárlási kedve és pénztárcája lohadni kezdett, a szélhámosok újabb trükköt találtak ki. Autót bérletet, beleültetett egy angol jól beszélő fiatalembert, a kocsiira amerikai zászlót tűztek és a „dusgazdag amerikai” összehozták áldozatukkal.

Mindez előre megbeszélte terv szerint történt, megbízottjuk adta az előkelő amerikai, aki csak azért jött át Európába, hogy otthoni képtárát holland festők értékes képeivel kiegészítse. Pár napig a legkomolyabb hangnemben folyt a tárgyalások s ez alatt még egy pár hamisítványt nyakába sóztak Winternek. Az amerikai azután egyik napról a másikra hirtelen eltűnt anélkül, hogy egyetlen festményt is vásárolt volna, ott maradt ellenben a teljesen megkoppasztott német kereskedő, bírtokában 160 képre rugó teljesen értéktelen gyűjteménnyel. Még ekkor sem fogott gyanút és csak a véletlennek köszönhető, hogy a szélhámosban da üzelmeiről lehullott a lepel.

Mindez teljes részletességében, humoros epizódjaival tárgyalta az amszterdami bíróság. Az államügyész két és fél évi börtönbüntetési indítványozott. A bíróság nyolc nap múlva hirdeti ki ítéletét.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A háboru óta nem volt olyan jó gabonatermés, mint az idén

— mondotta a földművelésügyi miniszter. — Kárpótolva lesznek a gazdák az alacsony gabonaárak miatt

Bucurestiből jelentik: Ionescu Sisesti földművelésügyi miniszter ma nyilatkozott a sajtónak. A miniszter kijelentette, hogy a háboru óta nem volt az országnak olyan jó gabonatermése, mint az idén. Az árak ugyan elég alacsonyak, de a nagy arányú kivittel a gazdák kárpótolva lesznek. Jelentékeny fordulat az ország kiviteli politikájában az, hogy eltörölték a gabona, a zsír,

az olaj és fa vámilletékét, míg más áruk exportdíját leszállították.

A miniszter kijelentette, hogy sokat vár a gabonakiviteli prémiumtól, mert a gazdák össze fognak állni, hogy szelekciónálják a termést és a prémiumot együttesen nyerjék el. A kenyér-bélyeg bevezetéséből fedezik a prémiumot.

A kenyérbélyegek a pékeket terhelik

Nem háríthatók át a fogyasztókra — A szénbányák állami megrendelésel

Bucurestiből jelentik: A kormány legfelsőbb gazdasági bizottsága tegnap ülést tartott, amelyen elsősorban a szénbányáknak a munkanélküliség szempontjából való racionalizálásával foglalkozott. Elhatározta a legfelsőbb gazdasági bizottság, hogy amíg a munkanélküliség problémáját megoldják, fenntartják a statust, vagyis a szénbányák szintjén is a szokott személyiséget szállítják a vasútnak.

Elhatározta a bizottság, hogy a buzaexportőröknek járó 10.000 lej prémiumot visszaélések elkerülése céljából a határon fogják kifizetni.

Ami a kenyérbélyegét illeti, alkalmazni fogják, a kenyérbélyegeket azonban a pékeket terhelik, mert a bizottság megállapítása szerint

a kenyér és lisztárak között nagy a különbség. Szigorú ellenőrzést fognak gyakorolni abban az irányban, hogy a pékek a kenyérbélyegeket illetékét át ne hárítsák a fogyasztó közönségre.

Szeptember elsején Timisoara centrumában

LEANYOTTHONT nyitok

középiskolát járó növendékek részére. Német minta szerint, a legmodernebbül berendezve; román, francia, zongora és tornaoktatás. Szaktaneri igénybevitelével iskolai leckék korrepetálása. Mérsékelt árak.

Felvételre mielőbbi jelentkezéseket kérek, miután ezek csak korlátozott számban eszközölhetők.

Érdeklődőknek felvilágosítással szolgál:

Dr. Klein M.-né,

2117 Timisoara, I., Bul. Regele Ferdinand 6.

Prémiumot léptetnek életbe a faexportra

A román faexport feljavítása — Kiterjeszkedés a magyarországi piacra — Memorandum Argetoianunak

— Kemény György, a Lomási Rt. vezérigazgatójának nyilatkozata —

A román puhafa-export-szindikátus megalakulásáról az *Aradi Közlöny* amakidején részletesen beszámolt. Most arról adhatunk hírt, hogy az összes érdekelt vállalatok aláírták az erre vonatkozó egyezményt, amelyet tegnap ratifikált a román—jugoszláv szindikátus is.

A szindikátusi tagok egyébként néhány nappal ezelőtt Brassóban tartottak értekezletet, melynek tulajdonképpeni tárgya a magyarországi piacra való kiterjeszkedés volt. Tudvalevő ugyanis, hogy a román—jugoszláv egyezmény nagyobbára csak a balkáni piacok kérdését rendezte volna s így nagyfontosságúnak kell itélni azt a körülményt, hogy a magyarországi piacot is bekapcsolják ennek a kereskedelmi kérdésnek a rendezésébe, mert ez előreláthatólag a román exportot Magyarország felé majd nagymértékben feljavitja. Jellemző, hogy amióta a szindikátus megalakult, azóta a fűrészárakban, sőt más egyes cikkekben is egyre fokozódik a szilárduló tendencia. A brassói értekezleten egyébként azonnal megszövegezték az ujonnan alakult szindikátus első memorandumát, mely többek között Argetoianunak is szólt.

A memorandumra vonatkozólag alkalmunk volt beszélni Kemény Györggyel, a Lomási Rt. vezérigazgatójával is, aki a következő érdekes felvilágosításokat adta:

— A memorandum részletesen foglalkozik a vasúti exporttarifa azonnali leszállításával — mondotta az igazgató, — mivel erre feltétlenül szükség van. Ezenkívül kértük azt is, hogy az állam, úgy mint a gabonánál, a fánál is vezesse be az exportprémiumokat. Kifejtettük a memorandumban, hogy az exportprémiumot Jugoszlávia és Csehszlovákia máris életbe lép-

tette és ezzel faexportjának tetemes fellendülését érte el. A prémiumot akár vám, akár fuvar-megtérítés formájában kértük. Természetesen mindegy lenne, hogy a kormány ezt milyen formában adja meg. A fő az, hogy lényegesen elősegítene a faexport fellendülését.

Mielőtt nyaralni megy,

vágja ki ezt az űrlapot és azt kitöltve, levelezőlapra felragasztva, küldje be a kiadóhivatalnak.

Kérem az

ARADI KÖZLÖNY-t,

mely eddig

(Név, város, utca)

címre járt, tolyó hó _____-től _____-ig

a következő címre küldeni:

Elsősorban bizalom szükséges ahhoz, hogy kockáztassunk 100 lejt egy sorsjegyért, vagy esetleg még több 100 lejest. Miután az elmúlt évben a Zsidó Kórházak Sorsjátéka azonnal készpénzben kifizette a több, mint hárommillió lejt kitevő nyereményeket — szerencsét hozva sok szegény háznak — ez a magyarázata annak, hogy most, amikor megkezdődött ugyanennek az emberbaráti egyesülésnek újabb sorsjátéka, — kétmillió hétszáz-ezer lejt nyereménnyel — máris hatalmas érdeklődés mutatkozik és napról-napra érkeznek a rendelések százai a Zsidó Kórházak Sorsjátéka Központi irodájához, (Cluj, Piata Unirii No. 20.) Kockáztasson Ön is legalább 100 lejt és rendeljen hamarosan egy sorsjegyet, amely Önnek szerencsét fog hozni. (Huzás október 5-től, november 3-ig). **Utánvételes szállításhoz is csak 100 lejbe kerül portóköltéssel együtt egy sorsjegy.**

Az aradi szállodások megfelelőbbézték a villanyárakat

A temesvári revíziós-bizottság döntése

Arad több szállodai üzeme megfelelőbbézték a városi tanács június 16-án hozott döntését, a mely szerint a villanyárakat kilowattankint 16 lejes árrban szabta meg, mert még ezt az árat is túl magasnak tartották. Ma tárgyalta Temesváron a revíziós bizottság a felezés tárgyát és a szállodások kérelmét visszautasította avval a megokolással, hogy a többi városok villanyáraihoz képest nem drága az aradi villany, mert itt nem vízzel, hanem szénrel kapják az üzemi erőt.

Ezek szerint a villanyárakat a következőkben állapították meg: magánügyszásban kilowattankint 16 lej, ipari áram a fogyasztáshoz mérten 7, 6 és 5 lej, míg az uccák világítási árama az első 300.000 kilowatt után kilowattankint 8 lej, ezen felül pedig 6 lej. A várost *Sincai* városi mérnök, a szállodai üzemeket *Singer Jenő* dr., míg a villanygyárat *Mateescu Victor* bucaresti-i ügyvéd képviselte.

— A nagyiparosok blokkja. Bucurestiből jelentik: A parlament nagyiparos tagjai, az egyes pártokon belül, ipari blokkot létesítettek, azzal a céllal, hogy a közgazdasági javaslatokkal szemben, a pártok keretein belül, egyforma állást foglalnak el. A blokk enőke *Busila* mérnök lett, alelnöke *Brancoveanu* és *Mireea* szenátorok.

— Románia vámegegyezménye. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter közölte a vámhatóságokkal, hogy Ausztriával, Magyarországgal, Jugoszláviával és Görögországgal az ország vámegegyezményt kötött, illetve a meglévő egyezményt meghosszabbította és az ezen országokból jövő árucikkek minimális vámtarifa mellett vámolandók el.

— A németországi nagy bányatársaságok most tették közzé múlt évi mérlegüket, melyekből megállapítható, hogy a társaságok az idén semmi osztalékot nem fognak fizetni.

— Amerika egyik legnagyobb bankvállalata, a *Steneck Trust Compagnie*, amely főleg jelzálogüzletekkel foglalkozott, beszüntette fizetéseit. — A bank betétei tízenkétfélmillió dollárra rúgnak, melynek elvesztése főleg az amerikai német lakosságot érinti.

— Hány telefonáló van a világon?

Londonból jelentik: A *Telephon and Telegraph Journal* című szaklap érdekes statisztikája szerint, a világon körülbelül 24.400.000 telefonáló működik, amelyek közül Európában 9.958.000, Ázsiában 1.265.000, Afrikában 224.000, Északamerikában 12.706.000, Délamerikában 542.000 és Ausztráliában 706.000 van. A nagy városok telefonjainak száma: New-York 1.811.410, azaz a lakosság 27 százaléka, Csikágó 987.000, London 661.000, Berlin 515.000, Philadelphia 448.000, Boston 440.000, Los Angeles 383.000, Páris 367.000.

A szerkesztésért
STAUBER ISTVÁN
felel.

Vichy-Etat termékek

VICHY-Etat só, természetes, a Vichy-lásványvizekből kivont só, alkalis viz elkészítésére.

VICHY-Etat pasztillák, 2 vagy 3 pasztilla az étkezés után megkönnyíti az emésztést.

VICHY-Etat kivonat az emésztést elősegítő, szénavegyület tartalmú viz, házi elkészítésére.

Marabu Keltetőgépek

gravitációs központi melegvízfűtéssel. — Többszörösen kiténtetve. Rádiátorok és kazánok központi fűtésnek stb. raktárról szállít

„MODERNA“ ÉPÍTŐIPARI GÉPEK ÉS RADIATOR R.-T.

BRASOV, Strada Infundata (Kiss-ucca) 12. Ajánlat és prospektus díjmentesen. Kerületi képviselő: Szücs Pál, Temesvár, Str. Mühle Vilmos Nr. 16.

Püspök-gyógyfürdő

(Oradea mellett.)

42 C. természetes, meleg, kénes, radiumos hőforrás; reuma, köszvény, ischias, csonttörések és női betegségeknek. — Romániában első ujonnan épített

hullám- és strand-fürdő

Verseny-uszoda.

Napi pensió fürdővel 180 Lejtől. Ujonnan berendezett rituális étteremmel.

Hirdessen a 46 éves fennálló „Aradi Közlöny“-ben

A volt Thököly-tér

közelében magasföldszintes, 8 szobás, fürdőszobás lakás. zárt folyosóval, aug. 1-re olcsón kiadó. Haász-lroda, Arad, Str. Eminescu 12, az (Deák Ferenc-ucca).

Sarokház,

rendkívül forgalmas, kimutathatóan nagy jövedelmet biztosító fűszerüzlettel a vendéglővel — más vállalkozás miatt — 350.000. — Lejért eladó. — Megbizott: Hatschek, Strada Marasesti (Kossuth-u.) 58-60., földszint 4.

NAGYVADRA!

Finom távcsöves Mauser karabély eladó. Megtekinthető kedd estig Str. Unrei (Fábián-ucca 2., I. emelet, 8. ajtó. Luca 2220

Arad-Séga 21-25. számú ház

sürgősen, szabadkézből eladó. — Megfelel gyártelepek, fatereskedésnek, bérháznak, magánháznak, házhelyeknek. Bővebb főlvilágosítással a tulajdonos szolgál: Séga, Str. Rea Silvia 21-25.

Makulatura,

tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben

rendkívül olcsón kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Óriási árleszállítás!

Több waggon kerékpárunk érkezett: „Nannmann“, „Kaiser“, „Brennabor“, „H. S. F.“, „Primus“, „National“, „Göricke“, „Dürkop“, „Hosala“, „Opel“, „Krup Standard“. A legjobb márkájú gummik feltűnő olcsó árban kaphatók. Alkatrészekben gazdag raktár. Javításokat olcsón és pontosan eszközünk.

Hammer Zsigmond & Fia

Bulevard. Regele Ferdinand No. 27. (Boros Béni-tér)

Mindenki siessen a Daciába,

... hogy még ihasson a

világhírű Pilseni Urquell sörből,

mely a háboru óta először

ismét kapható!

PILSNER URQUELL KIZAROLAG A DACIÁBAN KAPHATÓ.

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA“

a Hungaria Nagyszállóda vezetése alatt megnyílt

Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.

TELEFON: 1. 320-30.

Minden modern kényelemmel berendezve.

Kitűnő étterem! — Polgári áruk! — Dreher sörcsarnok!

A vidéki társaságok találkozó helye!

OLCSÓ ingatlaneladások!

Piactér közelében 16 éves jó ház 6 lakással és üzlettel 625.000 lejért. A volt Eötvös-uccában nagy jövedelmet hozó emeletes házak. Központban földszintes ház 10 — részben parkettás — lakással, értékes telekkel 550.000 lejért. Piactérhez egészen közel jó földszintes ház 5 lakással, száraz kapubejárattal, 84.000 lei évi jövedelemmel. 500.000 lejért. Központban magasföldszintes ház 3 üzlettel és 4 lakással 700.000 lejért. A belvárosban és közelében több ház nagykereskedelmi fűszerüzlettel és italüzlettel 200-500.000 lejért. Színház közelében magasföldszintes ház 3 — részben parkettás — lakással 500.000 lejért. Főutvonalon földszintes ház 3 üzlettel, több — részben fürdőszobás lakással — áron alul — 475.000 lejért. Ezekon kívül a város összes részében 12-15-20%-ot jövedelmező bérházak és magánházak 3-6 szobás, fürdőszobás lakással, kerttel. Mezővárosban, vasúti állomás tözsomszédságában emeletes szálloda vendégszobákkal, kávéház, étterem, mozi és kert-helyiséggel — áron alul — 450.000 lejért eladó. HAASZ ALBERT-irodája Arad, Str. Eminescu 12. sz. (Deák Ferenc-ucca)

Férli vászon öltönyöket és fehér vászon kalapokat legszebben mos, vasal

Buttinger Teréz

gőzmosodája

v. Batthyány-a. 35., az udvarban

Leszállított árak.

Bérház,

jóljévedelmező, két uccára szülő, az aradi állomás környékén, ipari vagy kereskedelmi célokra is igen alkalmas. eladó. Közvottiókat díjazok. — Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2185

Rádió műsor.

VASÁRNAP, július 5.

Bucuresti. 1. Gramofon. 4. Dinicu-zenekar: könnyű és román zene. 6. Gramofon. 8. Kálmán Imre: Csárdáskirálynő című operettje. — Budapest. 10. Református Istenháza. 11. Róm. kath. Istenháza. Majd: az 1. honvédegyalozred hangversenye. E hangverseny szünetében: „Rádió krónika“. Elmóndia Papp Jenő, 2. Gramofonhangverseny. 3. A „Rádióélet“ gyermekjátéskönyvének. 4.15. Az Egyetemi Énekkarok hangversenye. 5.30. Ifj. Sárny Elemér és cigányzenekarának hangversenye. 6.30. „A forradalmi eszmék bírálatá Doroztojeszkij műveiben“. Bonkáló Sándor előadása. 7. Magyar hangverseny a m. kir. Operaház tagjából alakult zenekar előadásában. 8.35. Szimfonikus a Szu-

átóbból. „A hatodik világrész“. Szimf. 3 felvonásban. Irta: Hamvas József. Majd: cigányzene. — Bécs. 10.30. Helyszíni közvetítés. 11.05. A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. 3.05. A Gangeberger-zenekar játéka. 7.30. A Geiger-zenekar játéka. 10.10. A Dostal-zenekar játéka. — Belgrad. 12.30. Déli zene. 4. Nemzeti dalok. 5.30. Harmonikaverseny. 8. Jankovics énekes hangversenye. 9. Nyemecsek hegedűművész hangversenye. 10. Operettadok. — Berlin. 8. Gilbert szerzeményvel a szerző személyes vezényletével. 8. Táncczene. Milano. 7.45. Gramofon. 8.45. Verdi: „A végzet hatalma“ című operája. — München. 8. Lehár: „A cárevics“ c. operettje. — Róma. 9. Lehár: Klo-Klo c. operettje.

HÉTFŐ, július 6.

Bucuresti. 1. Gramofon. 5. Rádiózenekar. 7. Gramofon. 8. Hárfaverseny. 8.45. Kamarazene. 9.15. Táncczene a Lido-medencéből. — Budapest. 9.15. A m. kir.

„Államrendőrség“ zenekarának hangversenye. 12. Déli harangszó. 12.05. A Mándits-szalonzenekar hangversenye. 4. Zdeborsky Guido dr. előadása. 5. Csurka Péter novellái. 5.30. Az Első Budapesti Citerakör hangversenye. 7. Okasz dalk. Gramofonhangverseny. 7.50. Peritis Jenő és cigányzenekarának hangversenye. 8.30. A m. kir. Operaház tagjából alakult zenekar hangversenye. Majd: Cigányzenekar, valamint jazz-zenekar hangversenye. — Bécs. 11. Operetttrésztétel gramofonon. 3.20. Macek-zenekar. 7.30. Cseh és lengyel zeneszerzők szimfonikus estje. — Belgrad. 11.30. Gramofon. 12.45. Déli zene. 7. Nemzeti dalok. 8.30. Rádiózenekar hangversenye. Breslau. 4.30. Szimfonikus jazz gramofon. 9. Zongoraverseny. — Kassa. 5.30. Tamburica-zenekar. 6.50. Zongoraverseny. — Kattowitz. 6. Könnyű zene. 8.30. Grieg-est. 10.30. Táncczene. — Köln. niszwusterhausen. 8. Komor Géza zenekara.

